

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Sara Feratović

Vloga socialnega dela pri ohranjanju in spodbujanju samostojnosti
stanovalcev v domu za stare ljudi

Diplomsko delo

Ljubljana, 2024

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Sara Feratović

Vloga socialnega dela pri ohranjanju in spodbujanju samostojnosti
stanovalcev v domu za stare ljudi

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Jana Mali

Ljubljana, 2024

ZAHVALA

*Iskreno se zahvaljujem mentorici izr. prof. dr. Jani Mali za vso pomoč in vodenje pri
opravljanju diplomskega dela.*

*Hvala socialnim delavkam, ki so si vzele čas in mi pomagale pri zbiranju podatkov.
Zahvaljujem se tudi vsem, ki so mi na kakršenkoli način pomagali v času celotnega študija, še
posebej Socialnovarstvenem zavodu Taber, Cerklje na Gorenjskem, ki mi je omogočil
opravljanje prakse in študentskega dela. S tem sem pridobila širok vpogled v delo socialne
delavke na področju dela s starimi ljudmi in dragocene izkušnje, ki so mi pomagale pri
ohranjanju potrebnih kompetenc.*

*Posebna zahvala pa velja mojim staršem in partnerju, ki so mi ves čas stali ob strani, me
spodbujali in opogumljali, da sem sledila svojim ciljem tekom študija.*

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Sara Feratović

Naslov diplomske naloge: Vloga socialnega dela pri ohranjanju in spodbujanju samostojnosti stanovalcev v domu za stare ljudi

Kraj: Ljubljana **Leto:** 2024

Mentorica: izr. prof. dr. Jana Mali

Število strani: 86 **Število prilog:** 3

Povzetek:

Soočamo se z naraščajočim številom starih ljudi, ki potrebujejo podporo in oskrbo v domu za stare ljudi. V tem kontekstu postaja ohranjanje samostojnosti ključno vprašanje pri načrtovanju in izvajanju oskrbe v domovih za stare ljudi. Pomembno je razumeti, kako lahko domovi za stare ljudi omogočajo življenje, ki je čim samostojnejše, in obenem zagotavljajo potrebno oskrbo.

Najprej sem se dotaknila razumevanja starosti in staranja. V diplomskem delu sem pozornost namenila ohranjanju samostojnosti v domu za stare ljudi ter kako se dejavnosti prilagajajo potrebam stanovalcev. Zanimala me je predvsem vloga socialnega dela na tem področju ter kdo vse je še odgovoren pri spodbujanju samostojnosti. Usmerila sem se tako na institucionalno varstvo starih ljudi kot na dolgotrajno oskrbo in potrebe ljudi v njej. Za lažje razumevanje sem predstavila tudi vlogo in naloge socialne delavke ali delavca v domu za stare ljudi.

Raziskava diplomskega dela je kvalitativna, saj je metoda zbiranja podatkov spraševanje oziroma intervjuji.

Na podlagi pridobljenih podatkov sem ugotovila, da je vključevanje v dejavnosti in prilagoditve le-teh po navadi odgovornost delovne terapevtke. Imajo pa socialne delavke širok spekter drugih vlog in nalog, ki jih opravljajo. Spodbujanje ohranjanja samostojnosti stanovalcev je večkrat odvisno tudi od odzivnosti slednjih. Redko je prisotno dejansko vključevanje v dejavnosti, gre bolj za koordinacijo in razporeditev dela med zaposlene ter prenos informacij s strani stanovalcev.

Ključne besede: socialno delo, samostojnost, stari ljudje, domovi za stare ljudi, institucionalno varstvo, dolgotrajna oskrba

Title: The Role of Social Work in Maintaining and Promoting Independence of Residents in a Home for Older People

Summary:

We are faced with a growing number of older people who need support and care in a home for the older people. In this context, maintaining independence is becoming a key issue in the planning and implementation of care in homes for the older people. It is important to understand how homes for the older people can enable a life that is as independent as possible, while providing the necessary care.

My first thought was about age and ageing. In my thesis, I focused on maintaining independence in a home for the older people and how activities are adapted to the needs of the residents. I was particularly interested in the role of social work in this area and who else is responsible for promoting independence. I have focused both on institutional care for the older people and on long-term care and the needs of people in long-term care. For ease of understanding, I also presented the role and tasks of a social worker or worker in a home for the older people.

The research of the thesis is qualitative research, since the method of data collection is questioning or interviews.

Based on the obtained data, I found that participation in activities and adjustments of these activities is usually the responsibility of the occupational therapist. Social workers, however, have a wide range of other roles and tasks they perform. Encouraging the maintenance of residents' independence often also depends on the responsiveness of residents. There is little real involvement in the activities, but rather coordination and distribution of work among employees and the transfer of information by residents.

Key words: Social Work, Independence, Older People, Home for Older People, Institutional Protection, Long-term Care

Vsebina

1	TEORETIČNI UVOD	1
1.1	Razumevanje staranja in starosti	1
1.2	Opredelitev dolgotrajne oskrbe	4
1.3	Potrebe ljudi v dolgotrajni oskrbi	6
1.4	Institucionalna oskrba starih ljudi.....	9
1.5	Življenje v domu za stare ljudi	10
1.6	Socialno delo v domu za stare ljudi.....	12
2	OPREDELITEV PROBLEMA RAZISKOVANJA.....	16
2.1	Raziskovalna vprašanja	16
3	METODOLOGIJA	17
3.1	Vrsta raziskave.....	17
3.2	Teme raziskovanja	17
3.3	Merski instrument.....	17
3.4	Populacija in vzorec.....	18
3.5	Zbiranje podatkov	18
3.6	Obdelava podatkov	18
4	REZULTATI	20
4.1	Vloga socialne delavke v domu za stare ljudi	20
4.2	Ovire in izzivi socialne delavke pri delu v domu za stare ljudi.....	21
4.3	Prepoznavanje potreb stanovalcev in odzivanje nanje	21
4.2	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti	22
4.3	Sodelovanje socialnega dela z drugimi strokami	23
4.4	Prispevek socialnega dela k inovacijam	24
4.5	Mnenja in ideje socialnih delavk o domu za stare ljudi	24
5	RAZPRAVA.....	26
6	SKLEPI.....	29

7	PREDLOGI.....	31
8	UPORABLJENA LITERATURA.....	33
9	PRILOGE.....	37
9.1	Merski instrument	37
9.2	Odprto kodiranje	38
9.2.1	Odprto kodiranje intervjuja A	38
9.2.2	Odprto kodiranje intervjuja B	44
9.2.3	Odprto kodiranje intervjuja C	49
9.2.4	Odprto kodiranje intervjuja D	52
9.2.5	Odprto kodiranje intervjuja E	56
9.2.6	Odprto kodiranje intervjuja F.....	60
9.2.7	Odprto kodiranje intervjuja G.....	63
9.2.8	Odprto kodiranje intervjuja H.....	67
9.3	Osno kodiranje	70

Kazalo tabel

Tabela 1: Primer odprtega kodiranja	19
---	----

1 TEORETIČNI UVOD

1.1 Razumevanje staranja in starosti

Starost je nepreklicen del življenjskega cikla, ki prinaša tako izzive kot tudi priložnosti. Kljub fizičnim omejitvam in morebitnim izgubam ima starost svojo edinstveno vrednost in prispeva k bogastvu človeške izkušnje. Vsak izmed nas si jo predstavlja na svoj način. Nekateri ob misli nanjo zaznajo več negativnih lastnosti, kot na primer kognitivni upad, slabše zdravstveno stanje, ožja socialna mreža itd., medtem ko drugi poudarjajo pozitivne vidike starosti, kot so več prostega časa, vzbujanje spominov itd. »Prav je, da se stari ljudje zavedajo bogastva, ki ga nosijo v sebi in se je nabiralo skozi vse življenje. Stari ljudje so bogati, ne v materialnem smislu, temveč po svojih izkušnjah, ki so jih prav tako nabirali skozi življenje, potrebno jih je le znati uporabiti in ceniti. Imajo tudi čas, ki jim ga nihče ne more vzeti, a je odvisno od njih samih, ali to priložnost doživljajo kot bogastvo ali breme« (Klevišar, 2016).

Slovar slovenskega knjižnega jezika besedo starost definira kot dobo v človeškem življenju od zrelih let do smrti, pa tudi kot čas, ki je pretekel od rojstva koga ali nastanka česa (Inštitut za slovenski jezik ZRC SAZU, 2022). »Mnogi pojma starost in staranje zaznavajo kot nekaj slabega, a moramo odmisлити stereotipe o tem, da so vsi stari ljudje nujno bolni, osamljeni, manjvredni, nemočni in da je to obdobje namenjeno le še čakanju na smrt. Čisto vsak star človek vstopa v obdobje starosti z določeno mero znanja in izkušenj, ki jih je pridobil v preteklem življenju. V današnjem času ima vsak pravico do kvalitetne in celostne obravnave v tretjem in četrtem življenjskem obdobju. Družba je tista, ki mora starim ljudem omogočiti polno in dostojno življenje, saj vsak človek na tem svetu prispeva nekaj k skupnosti, da lahko sodelujemo. Vse več starih ljudi ima v omenjenem življenjskem obdobju še vedno nekaj neizpolnenih želja in nezadovoljenih potreb, zato si moramo prizadevati k uresničevanju le-teh oziroma omogočanju, da jih uresničijo. Treba se je zavedati, da starost ne prinaša le zdravstvenih težav in raznih omejitev, temveč tudi pozitivne vidike, saj so stari ljudje polni izkušenj in dragocenih zgodb« (Cerar, 2018).

Hojnik-Zupanc (1997, str. 3–4) opredeljuje tri vrste starosti: kronološko, biološko in psihološko.

1. Kronološka starost:

ta nam pove, koliko smo stari po koledarju in je določena s posameznikovim rojstnim datumom. Nanjo ne moremo vplivati in je dokaj nezanesljiv podatek, saj večkrat pravimo, da nekdo ne kaže svojih let oziroma mu jih ne bi pripisali glede na njegov izgled.

2. Biološka starost:

to vrsto težko merimo, saj pove, koliko je staro naše telo glede na pravilno delovanje osnovnih telesnih funkcij in celičnih procesov. Žal medicina ne omogoča testov, ki bi zanesljivo pokazali dejansko starost telesa.

3. Psihološka (doživljajska) starost:

opredeljuje, da smo stari toliko, kolikor se počutimo stare. Je prepletanje osebnih in socialnih dejavnikov, ki vplivajo na vsakega posameznika.

V primerjavi z zgoraj omenjeno avtorico pa nekateri drugi strokovnjaki govorijo o petih vrstah starosti, med njimi tudi Ramovš (2003, str. 69–70), ki opredeljuje naslednje vrste:

1. Kronološka starost

Nanaša se na to, koliko smo ljudje stari po koledarju in je definirana z rojstvom posameznika.

2. Funkcionalna starost

Pove nam, v kolikšni meri je posameznik sposoben samostojno opravljati svoja temeljna življenjska opravila.

3. Biološka starost

Nanaša se na starost našega telesa glede na delovanje funkcij in celičnih procesov. Nekateri organi se hitreje starajo v primerjavi z drugimi.

4. Psihološka starost

Je individualno počutje in odnos do starosti. Na to vrsto starosti lahko posameznik vpliva s svojim mišljenjem in oblikovanjem lastnih stališč, kar vpliva na delovanje človeka in upočasni staranje.

5. Socialna starost

Ta vrsta starosti se nanaša na spremembo posameznikove vloge, na odnos do družine in prijateljev ter na odnos znotraj različnih organizacij (verske in politične skupine). V samem

procesu staranja se spreminjajo družbene vloge in odnosi. Pri tej vrsti starosti so socialni stiki ohranjeni, sposobnost ohranjanja in širitev socialne mreže kaže vrednost posameznika in njegove vloge v ožjem in širšem socialnem okolju.

Oprelitev starosti je kompleksna tema, ki jo je treba obravnavati celostno. Medtem ko je v medicinskem smislu starost pogosto povezana s kronološkim vidikom, pa v sociološki in psihološki perspektivi predstavlja veliko več kot le število preživelih let. Starost je tesno povezana z biološkimi spremembami, družbenimi normami in pričakovanji ter osebnimi izkušnjami posameznika. Pomembno je razumeti, da se lahko posameznik kljub biološki starosti počuti mlajšega ali starejšega, kar poudarja relativnost tega koncepta. Različne kulture, življenjski slogi in socialna okolja lahko vplivajo na to, kako sami dojemamo in razumemo starost, zato je ključno, da se pri opredelitvah starosti upoštevajo različni vidiki in perspektive, saj le tako lahko dobimo celovit vpogled v to kompleksno temo (Ramovš, 2003).

Pojma starost in staranje sta si različna, saj je starost stanje posameznika ali naroda, staranje pa je proces, ki nas spremlja vse življenje in se začne dolgo pred starostjo. Je normalno biološko dogajanje, kateremu je podvrženo vsako živo bitje, nanj pa vplivajo psihološki, kulturni, socialni, ekološki in politični dejavniki (Trstenjak, 1991, str. 149).

Starosti in staranja pa ne ločujejo le vrste starosti, temveč tudi različni vidiki staranja, med njimi socialni, ki poudarja določene specifične spremembe, ki se dogajajo pri starih ljudeh v tretjem in četrtem življenjskem obdobju. Danes nekateri ob omenjanju četrtega življenjskega obdobja mislijo na pozno starostno obdobje oziroma na življenje po 80. ali 85. letu. Človek je takrat pogosto funkcionalno nesamostojen in onemogel (Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, 2010).

»V starosti se zelo spremeni človekova samopodoba, pa tudi družbeni položaj starih ljudi. Po njihovem mnenju jih družba izolira, diskriminira, izključuje in poriva na sam rob družbenega življenja, kar privede do večje osamljenosti, nekateri pa se zaradi družbene nemoči in razočaranja sami umikajo iz aktivnega, družbenega življenja. Ob vseh teh občutkih se soočajo še s številnimi konfliktnimi in bolečimi izkušnjami, kot so upokožitev, odhod otrok iz družine, zdravstvene težave povezane s starostjo, smrt enega od zakoncev, finančne težave, odhod v dom, osamljenost itd.« (Pečjak, 2007, str. 74).

Menim, da je čisto vsaka zgoraj naštet izkušnja starih ljudi težka in da je ustrezna podpora izrednega pomena. Slednje je treba zagotoviti ob prihodu v dom in vzpostavljanju novega

načina življenja. Verjamem, da je ob pomoči zaposlenih privajanje na življenje v domu za stare ljudi lažje.

Večinoma v starosti govorimo o tretjem in četrtem življenjskem obdobju, a jih Ramovš (2003, str. 74–75) deli v »tri podobdobja:

1. Zgodnjo starost, ki traja od 66. do 75. leta. Človek se najprej navaja na novo življenje v pokoju in živi svobodno življenje. Še vedno je precej zdrav in živi aktivno življenje.
2. Srednjo starost, ki traja od 76. do 85. leta. V tem času se človek navaja življenjskega stanja, saj mu usiha lastna moč in peša zdravje. Sooča se z izgubo sovrstnikov, najhujša pa je smrt partnerja.
3. Pozno starost, ki velja po 86. letu starosti. Star človek je v tem obdobju vse bolj odvisen od tuje pomoči, izvaja le še osnovne življenjske naloge«.

Pomembno je razumeti, da je doživljanje starosti izrazito osebno in da se med posamezniki lahko zelo razlikuje glede na njihove izkušnje, osebnostne značilnosti in okoliščine življenja. Pomembno je, da družba razvija razumevanje in spoštovanje do starih ljudi, saj lahko ponudijo veliko modrosti, izkušenj ter neprecenljivega zgodovinskega znanja. Stremeti je treba k prepoznavanju prispevkov vseh starostnih skupin k celovitemu razvoju družbe.

1.2 Opredelitev dolgotrajne oskrbe

Dolgotrajna oskrba predstavlja ključno področje socialnega dela, ki se osredotoča na zagotavljanje oskrbe in podpore posameznikom, ki zaradi starosti, bolezni ali invalidnosti potrebujejo pomoč pri vsakodnevnih aktivnostih. Gre za kompleksen sistem storitev, ki vključujejo širok spekter oskrbnih možnosti, kot so oskrba na domu, institucionalna oskrba in druge oblike pomoči. Čeprav se v domovih za stare ljudi stanovalci znajdejo v veliki skupini ljudi, mora biti oskrba prilagojena posameznikovim individualnim potrebam.

Dolgotrajna oskrba je pojav, ki nastopi ob demografskih spremembah, s katerimi se soočamo v današnjem življenju. Mlajši del prebivalstva upada, medtem ko se staranje prebivalstva močno povečuje oziroma strmo narašča, kar prinaša ogromno sprememb v trenutnih ureditvah. Povečalo se je število ljudi s kroničnimi boleznimi, dolgotrajnimi stiskami in drugimi oslabelostmi, ki posameznikom onemogočajo samostojno življenje, zato potrebujejo dolgotrajno podporo in pomoč drugih. Na tej točki smo lahko razvili še tako dobre načrte in izvajali dobro pomoč posameznikom, a pomembno je spoznanje, da je v ospredju pomoč

človeku in človek sam, saj je ohranjanje njegovega dostojanstva ključnega pomena za obstoj človeštva. Pomembni so medsebojni odnosi in čut do sočloveka, ki oživita ob pomoči in nas spomnita na včasih pozabljene vrednote človeške skupnosti. Če želimo nuditi ustrezno pomoč in doseči njeno učinkovitost, mora le-ta na potrebe človeka odgovoriti v skladu z njegovimi pričakovanji in nujami (Mali, 2013, str. 15–17).

Pomembno je, da oskrba posameznikom omogoči življenje v skladu z njihovimi pričakovanji in potrebami, kar zahteva individualen pristop in pozornost do vsakega posameznika. Pomemben se mi zdi pomen medsebojnih odnosov in solidarnosti, ki lahko oplemenitijo izkušnjo dolgotrajne oskrbe. Prav tako je treba poudariti, da je osredotočenost na človeka in njegove potrebe ključna za uspešno dolgotrajno oskrbo. To zahteva ne le učinkovite strukture in načrte, temveč tudi empatijo, razumevanje in spoštovanje posameznikov ter skupnosti kot celote.

Mali (2013, str. 18–20) opredeljuje, da je tradicionalna oskrba razdeljena na različne sektorje, zato sta tudi socialni in zdravstveni del ločena. Prav tako je razdeljena ponudba pomoči, ki se deli na neformalni in formalni sektor, zato imajo posamezniki na voljo dve možnosti: ostati doma in poskrbeti zase ali bivati v instituciji. Dolgotrajna oskrba stremi k spremembi povečanja različnih oblik pomoči formalnega sektorja, da bi okrepila neformalni sektor in bi s tem bili vlogi obeh sektorjev enakovredni. Glavna sprememba v primerjavi s tradicionalnim sistemom je, da sredstva za plačevanje storitev dolgotrajne oskrbe neposredno prejemajo uporabniki in ne izvajalci. Ta korak ima velik vpliv na samo izvajanje oskrbe, saj uporabniki dobijo moč odločanja o lastnem življenju, odnosi so bolj osebni, lažje sodelujejo s strokovnjaki, saj vsa pomoč izvira iz potreb uporabnikov. Pomembno je zavedanje o soustvarjanju storitev glede na individualne želje in pravice posameznika, saj bo s tem pomoč prilagojena in načrtovana po njihovih željah in bo zagotavljala kakovostno življenje. Prilagajanje je potrebno do te mere, da bomo v celotnem procesu dolgotrajne oskrbe zadovoljni vsi.

Kavšek (2021, str. 13–29) pravi, da je kakovostna dolgotrajna oskrba učinkovita in varna. To pomeni, da je v središču pozornosti uporabnik, skrbniki pa se odzivajo na njegove potrebe, koordinirajo storitve izvajanja dolgotrajne oskrbe ter zagotavljajo skladnost izvajanja aktivnosti zdravstvene nege in oskrbe po ustreznih standardih. Pričakovanja se nanašajo na zagotovljen način oskrbe, ki je celostno urejen in usklajen znotraj sistema nastanitve v oskrbovanih stanovanjih, na domovih starih ljudi in v domovih za stare ljudi.

»V socialnem delu vidimo dolgotrajno oskrbo kot priložnost za vzpostavljanje in ohranjanje odnosov med ljudmi, ki ljudi povezujejo, krepijo medsebojno sožitje in sodelovanje« (Mali in Grebenc, 2021).

Moramo ceniti in podpirati pomoč sorodnikov in oskrbovalcev, ki so pri oskrbi ključen faktor in brez katerih zagotovo ne bi mogli govoriti o oskrbi posameznika, ki zadošča njihovim potrebam in željam, kar pripomore k še boljšim sistematičnim spremembam in izboljšavam sistema dolgotrajne oskrbe.

1.3 Potrebe ljudi v dolgotrajni oskrbi

Mali (2013, str. 23–31) našteva in opisuje različne potrebe ljudi v dolgotrajni oskrbi. Posameznik, ki se srečuje z različnimi stiskami in ovirami, lahko določen obseg pomoči pridobi tudi v domačem okolju in za to ni potrebno bivanje v instituciji, pa vendar nekateri živijo v institucijah, saj se na določeni točki izkažejo kot edina rešitev, da se razbremenijo svojci in ostali, ki so vpleteni v življenje posameznika, ki potrebuje dolgotrajno oskrbo. Prav njim pa bivanje v instituciji povzroči še večjo stisko. Želja po vrnitvi v domače okolje je ogromna, zato se prva kategorija potreb imenuje namesto hospitalizacije in institucionalizacije. Ljudje so navajeni bivanja z osebami, ki so jim blizu in jih imajo radi, želijo si imeti možnost stika z zunanjim svetom in se bojijo izoliranosti, ki jo prinese vstop v institucijo. Ob omogočanju bivanja v domačem okolju moramo vseeno zagotoviti zadovoljstvo in razbremenitev vseh ostalih udeleženi v določeni situaciji.

Potreba po stanovanju je osnovna potreba vsakega človeka, ne le zaradi zavetja, temveč tudi zaradi drugih socialnih funkcij, ki jih s seboj prinaša, npr. druženje s prijatelji, shranjevanje potrebščin in predvsem zasebnost. Velikokrat pa ravno vprašanja in pogovori o stanovanju, osebe, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, spravijo v zadrego in neprijetno situacijo. Nekateri se srečujejo z njegovo neuporabnostjo (gibalno ovirani, težave z demenco), spet drugi nimajo dovolj sredstev za vzdrževanje in plačilo stroškov. Pomembno je, da ima vsak posameznik, ne glede na to kje biva, možnost umakniti se v prostor, ki je opremljen tako, da se v njem počuti varno in domače ter da lahko v njem vzdržuje svoje dejavnosti (Mali, 2013, str. 23–31).

Delo je ena izmed osnovnih človekovih potreb, saj nas spremlja vse od mladosti pa do starosti in nam skozi vse življenje zagotavlja sredstva za preživetje, materialno preskrbljenost in zadovoljevanje potreb. Ob opravljanju dela se počutimo koristni, saj s tem prispevamo k obstoju družbe, se povezujemo z drugimi in oblikujemo osebno identiteto. Sama zaposlitev pa ni vedno

najlažja. Osebe, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo se večkrat srečajo z neprilagojenimi delovnimi mesti in drugimi imeni, kot so upokojenec, invalid, brezposelna oseba. Imajo zagotovljen del sredstev oziroma plačila, a ne ohranjajo dejavnosti, ki so jih opravljali predhodno. Čeprav je delo povezano s plačilom, se starejši večkrat znajdejo v stiski ob upokojitvi. Ne zaradi manjšega plačila, temveč zaradi večje količine prostega časa in občutka nekoristnosti, saj so bili navajeni na delovni čas, na aktivno delo, zato je pomembno, da se zaposlijo z drugimi aktivnostmi, ki bodo zapolnile njihov prosti čas (Mali, 2013, str. 23–31).

Vsakdanje življenje sestavljajo rutine in potrebe, ki oblikujejo realnost, potrebe po skrbi zase in potrebe, ki jih imajo ljudje v prostem času. Osebe, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo največkrat potrebujejo pomoč pri gospodinjskih opravilih, kot so kuhanje, ureditev stanovanja, priprava na spanje, skrb za družinske dogodke itd. Premalokrat pomislimo, kako pomemben je prosti čas za vsakega izmed nas, saj predstavlja čas izven delovnega časa, krepi našo ustvarjalnost, da ohranjamo dejavnosti, ki nas veselijo in nam popestrijo vsakdan. Na tej točki se osebe, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo ponovno znajdejo v stiki, saj večino svojega prostega časa čakajo na pomoč, ki jo potrebujejo v določenem trenutku, zato velikokrat ne najdejo smisla v svojem prostem času, kar privede do številnih negativnih občutkov in zadreg (Mali, 2013, str. 23–31).

V življenju vsak dan sodelujemo z drugimi ljudmi, smo z njimi v interakciji, zato se večkrat srečamo z interakcijskimi prekrški, katere z lahkoto popravimo in na njih hitro pozabimo. Tako se čisto vsak posameznik na tem svetu lahko sooči z nelagodjem v interakcijah, ki je še ena izmed kategorij potreb ljudi v dolgotrajni oskrbi. Medsebojno sodelovanje lahko prispeva k zmanjšanju interakcijskih prekrškov, saj le-ti večkrat pridejo do izraza in se ponavljajo, ko na osebo gledamo iz vidika stigme ali težave, s katero se sooča. Človeka moramo razumeti, se zanimati zanj, predvsem za njegovo življenjsko zgodbo in pozabiti na stereotipe, katerim se v družbi težje izognemo (Mali, 2013, str. 23–31).

Potreba po stikih in družabnosti je temeljna človekova potreba, saj smo družbena bitja. Skozi stike si izmenjujemo mnenja, sporočila, dobrine in ugotovimo, kdo smo, kakšni smo in kje je naše mesto v družbi. Večkrat so socialne mreže oseb, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo šibke, čeprav ravno stiki z družbo vplivajo na njihovo podporo in pomoč, ki jo potrebujejo. Poznamo več vrst stikov: normativne (kdo in kaj smo), informativne (izmenjevanje informacij), usodne (ljubezen, prijateljstvo), neposredne (se vidimo, slišimo, čutimo z drugimi) in posredne (telefonski klici, pisma, elektronska pošta). Nekateri se srečujejo z različnimi omejitvami, ki

jim onemogočajo vzpostavljanje stikov, zato je na tej točki še posebej pomembna dodatna podpora in pomoč (Mali, 2013, str. 23–31).

Kategorija institucionalna kariera zajema del, ko je posameznik večkrat hospitaliziran in občuti negotovost, vsak izmed nas pa potrebuje občutek gotovosti. Nekatere situacije postanejo nevarne za posameznika, zato je potrebna institucionalizacija. V stiku z osebjem si želijo le več človeškosti in pristnih odnosov. Čeprav se strokovnjaki večkrat srečajo s pomanjkanjem časa, je treba osebam, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, zagotoviti telesno varnost, materialno preskrbljenost in stabilne socialne vezi. Institucionalizacija je vsekakor del dolgotrajne oskrbe, a pomembna je izbira, ali bo posameznik šel v institucijo ali bo ostal doma v domačem okolju (Mali, 2013, str. 23–31).

Potreba po neumeščenosti in pripadnosti je najbolj dinamična potreba v kategorijah potreb ljudi v dolgotrajni oskrbi, saj gre za razkorak med samostojnostjo in pripadnostjo. Neumeščenost govori o potrebi po pomoči drugih, nasprotno pa imamo potrebo po samostojnosti in neodvisnosti od drugih. Nikakor ne smemo pozabiti na sorodnike in strokovnjake, ki so vključeni v sistem dolgotrajne oskrbe, saj moramo stremeti k njihovi razbremenjenosti, da zadovoljimo potrebe obeh strani (Mali, 2013, str. 23–31).

Vse posamezne kategorije potreb se zlivajo v celoto in nam predstavljajo nekaj samoumevnega, a zavedati se moramo, da se osebe, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo večkrat znajdejo v stiski prav zaradi stigme, ki jih spremlja, zato je dodatna podpora in pomoč pri vsaki posamezni kategoriji izrednega pomena. Pomembno je zagotoviti tudi čustveno podporo in razumevanje, ne le fizično pomoč, na katero pomislimo najprej. Na situacijo oziroma stisko, v kateri se je posameznik znašel, moramo gledati iz vidika njegove epistemologije, saj bomo le tako lažje nudili ustrezno podporo, ki bo v skladu z njegovimi potrebami in željami. V odnosu je treba vzdrževati varno okolje, kjer lahko vsak ohranja svojo avtonomijo in ima občutek pripadnosti ter vključenosti, ne glede na težavo, s katero se sooča. Že ob razumevanju posameznikove življenjske zgodbe in prezrtju stigme bomo naredili velik korak k uspešnemu sodelovanju. Ne vemo, kaj nam prinaša življenje, kako dolgo nas loči do neposrednega soočanja z določenimi situacijami, s katerimi se srečujejo ljudje, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, zato smo vsi v enakem položaju in imamo vsi enake pravice pri zadovoljevanju lastnih potreb in razvijanju potenciala, kar prispeva k pravičnejši, uspešnejši in bolj povezani družbi (Mali, 2013, str. 23–31).

1.4 Institucionalna oskrba starih ljudi

Institucionalna oskrba starih ljudi predstavlja ključen korak pri razumevanju kompleksnosti in pomena oskrbe starejše populacije. Vključuje domove za starejše, zdravstvene domove in druge podobne ustanove in postaja vse bolj pomembna v sodobni družbi, ki odraža demografske spremembe, povezane s staranjem prebivalstva. S starostjo se pojavijo različne potrebe in izzivi, ki jih domača oskrba ne more vedno ustrezno zadovoljiti, zato je treba razumeti vlogo in funkcijo institucionalne oskrbe ter njen vpliv na kakovost življenja starih ljudi. Pomembno je, da se institucionalna oskrba opira na potrebo po uravnoteženem pristopu, ki združuje spoštovanje dostojanstva in avtonomije posameznikov ter zagotavljanje ustrezne oskrbe in podpore. Na eni strani lahko institucionalna oskrba omogoča varno in specializirano nego za stare ljudi, ki potrebujejo pomoč pri vsakdanjih opravilih ali imajo zdravstvene težave, poleg tega pa lahko zagotovi socialno vključenost in možnosti za druženje ter različne dejavnosti (Filipovič Hrast idr., 2014, str. 127–143).

»V sodobni družbi se ljudje nenehno povezujemo z različnimi institucijami, v nekatere vstopamo občasno, druge obiskujemo v določenem obdobju. Že od samega začetka našega življenja se znajdemo v institucijah, kot je porodnišnica, nato pa nadaljujemo v vrtcu, šoli, fakulteti in kasneje v službah, kjer smo zaposleni. V starosti se soočamo še z drugimi institucijami, najpogosteje bolnišnicami in domovi za stare ljudi. Kljub obstoju številnih različnih oblik pomoči za starejše je za Slovenijo značilna izrazita usmerjenost v institucionalno oskrbo« (Mali, 2008, str. 9).

Nekateri menijo, da institucionalna oskrba zagotavlja boljšo oskrbo in varnost za stare ljudi, medtem ko drugi poudarjajo pomen alternativnih oblik pomoči, ki starejšim omogočajo, da ostanejo v svojem domačem okolju in ohranjajo svojo socialno mrežo. Ključno je razumevanje potreb in želja posameznikov ter zagotavljanje raznolikih možnosti oskrbe, ki ustrezajo njihovim življenjskim situacijam.

16. člen Zakona o socialnem varstvu opredeljuje, da institucionalno varstvo obsega vse oblike pomoči v zavodu, v drugi družini ali drugi organizirani obliki, s katerimi se upravičencem nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine, zlasti pa bivanje, organizirana prehrana in varstvo ter zdravstveno varstvo (Zakon o socialnem varstvu, 1992).

Hlebec in Mali (2013, str. 38) menita, da so v zadnjih dvajsetih letih gradili večinoma zasebne domove za stare ljudi, čeprav so jih gradili po načelu večje teritorialne razpršenosti. V zasebnih domovih je oskrba dražja, zato so se povečale tudi finančne ovire prebivalstva. Pluralizacija

socialnega varstva na področju institucionalne oskrbe starejših ljudi ni dovolj poskrbela za večjo kakovost življenja starih ljudi.

Prostora za inovacije je ogromno. Prinašajo kar nekaj prednosti, namreč zaposleni so lahko ves čas v stiku z različnostjo želja, individualnih potreb in usmeritev ter prilagoditev oskrbe vsakega posameznika. Da slednji lažje zaznajo določene potrebe in jih tudi uspešno uresničijo, potrebujejo nova znanja, zato se odpirajo novi izobraževalni programi. Tako si lahko domovi med seboj izmenjujejo izkušnje iz prakse, kar prinaša veliko mero koristi.

Slabosti izhajajo predvsem iz sistemske nedorečenosti razvoja domov, ki ne podpira uvajanja inovacij zaradi zadostnih kadrovskih motivov, finančnih sredstev in strateških usmeritev. Razne spremembe imajo negativne učinke, saj vodstvo ne ve, kako bi v tem primeru ravnalo. Izkušnje z inovacijami ostanejo slabe in nedokončane še posebej, ko se negativnim učinkom pridružijo konflikti zaposlenih, izčrpanost, pričakovanja stanovalcev in svojcev itd. (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018, str. 216).

1.5 Življenje v domu za stare ljudi

»Beseda »dom« se najpogosteje uporablja za institucije, v katerih bivajo stari ljudje, vendar ima ta beseda zavajajočo simboliko, saj ustvarja mit o privlačnem in dostopnem okolju za starostnike. V resnici dom za stare ne more predstavljati pravega doma ali domačega okolja, če je posameznik del velike organizacije, kjer se mora prilagajati potrebam celotne skupine in nenehno sprejemati medsebojne kompromise« (Mali, 2008, str. 57).

Institucionalno varstvo, ki zajema vse oblike pomoči v določenem zavodu, v drugi družini ali katerikoli drugi obliki, ki je organizirana, s katerimi se starejšim nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine, še posebej bivanje, varstvo, dostop do zdravstvenih storitev, organizirana prehrana in druge vrste oskrbe, pri nas izvajajo domovi za stare ljudi. Poleg nudenja oskrbe starejšim, omogočajo pomoč na domu in pripravo družine ter posameznikov na starost in vse kar le-ta prinese s seboj (Gov.si, 2023).

Na življenje v domu vpliva več različnih dejavnikov. Eden najpomembnejših je zagotovo sprejetje prehoda iz domačega okolja v dom za stare ljudi. Posameznikom, ki se samostojno in zavestno odločijo za bivanje v domu, je kasnejša vključitev in privajanje na ritem življenja v domu veliko lažja. Zavedati se moramo, da se domovi med seboj razlikujejo tako po izgledu in opremljenosti kot po načinu delovanja. Vse se začne ob prvem stiku s posameznikom, sprejetju

in spoštovanju vsake individualne življenjske zgodbe, vsake potrebe in želje, s katero vstopijo v nepoznano okolje. Sledi prilagajanje celotnega kolektiva stanovalcem in razumevanja zaposlenih s strani stanovalcev. Obojestranski trud in povezanost lahko privedeta do odlične energije, ki izžareva iz zadovoljstva tako stanovalcev kot zaposlenih, ki nudijo oskrbo in se individualno posvečajo svojim uporabnikom.

Samostojno bivanje v obdobju starosti je povezano z različnimi zmožnostmi posameznika, kot so individualne telesne, psihične, osebnostne in materialne zmožnosti. Najpomembnejše merilo starih ljudi pri odločitvi za prehod v dom je želja, da ostane v okolju, ki mu je znan. Sledijo želje po neodvisnosti, zasebnosti in preselitvi v infrastrukturno urejeno stanovanje, ki varuje pred ogroženostjo zaradi zdravstvenih težav in izpostavljenosti kriminalu. V merila sodi tudi zadovoljevanje potrebe po družabnosti. Le-to stari ljudje uresničujejo tako v interakcijah z vrstniki kot v družini, med prijatelji, znanci ali v različnih strokovnih organizacijah, kamor se vključujejo. Sprejem posameznikove ali družinske odločitve za preselitev posameznika v dom za stare je zagotovo eden izmed pomembnih socialnih dogodkov v življenju starega človeka. Prilagoditev na novo življenje pa je dolgotrajnejši proces. Vsak posameznik se mora bolj prilagoditi domu kot dom njim (Kornhauser in Mali, 2013, str. 323–324).

Življenje v domu ima svoj dnevni ritem, ki temelji na dnevni obrokih, med njimi pa ostane čas za različne dejavnosti. Slednje moramo prilagajati različnosti želja stanovalcev, saj je vsak izmed njih celovita osebnost, ki se je morala privaditi na nove življenjske pogoje (Belič, 1997, str. 127–134).

Metoda osebnega načrtovanja in izvajanja storitev nam omogoča stopiti bližje k posamezniku in razumevanju ter uresničevanju njegovih ciljev. Individualne potrebe je treba raziskati ter s skupnimi močmi poiskati, na kakšen način in kako jih lahko zadovoljimo (Flaker, Mali, Rafaelič in Ratajc, 2013). Do uspešnega sodelovanja nas privede uvajanje normalizacije, ki je pomembna tako na ravni stanovalcev kot zaposlenih, saj se izboljša življenje uporabnikov in hkrati delovne razmere zaposlenih. Stanovalci in njihovi svojci imajo več možnosti za vključevanje v delovanje doma, vključuje pa se tudi skupnost (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018).

Poleg različnih oblik pomoči in storitev je v domovih za stare poskrbljeno tudi za številne prostočasne aktivnosti, s katerimi si stanovalci zapolnijo svoj prosti čas, ki je namenjen njihovim interesom in potrebam. Pomembno je, da se v domu dobro počutijo in si vsakič znova dokazujejo, da so še vedno sposobni opravljati stvari, ki jih veselijo in zanimajo. Dejavnosti

imajo pozitiven vpliv tako na telesne kot na kognitivne sposobnosti posameznika, saj skrbijo za telesno gibljivost, boljše počutje, širijo svojo socialno mrežo, gradijo in poglobljajo odnose z ostalimi stanovalci, ohranjajo svoja znanja in se tudi kaj novega naučijo, zato vključevanje igra pomembno vlogo. Ključnega pomena je prostovoljna odločitev in možnost izbire med različnimi aktivnostmi, ki so starostnikom na voljo. S tem pridobijo občutek nadzora nad svojim življenjem in bivanjem v domu ter občutek avtonomije (Cesar, Gabrovec in Rihter, 2021, str. 331–346).

Ponudbo storitev v domu za stare ljudi je treba prilagoditi posameznikom, kar se lahko zagotovi s spodbujanjem stanovalcev, da izražajo svoje želje. Prav tako bi se moralo organizirati več aktivnosti za tiste stanovalce, ki niso samostojno gibljivi, saj je situacija za njih popolnoma drugačna in se večine organiziranih dejavnosti ne morejo udeležiti (Čuk, 2011, str. 100–106). Za zadovoljstvo sta pomembni tako pogosta udeležnost v aktivnostih kot tudi njihova stopnja intimnosti. Večja kot je izbira dejavnosti, večje je zadovoljstvo z življenjem (Menec, 2003).

Tako kot človek sam, tudi zaposleni vplivajo na sprejetje prihoda v dom za stare ljudi in začetek novega življenja. Dobro razpoloženje ne samo da dobro vpliva na nas same, temveč tudi na vse okoli nas (Hojnik – Zupanc, 1997, str. 131–132).

1.6 Socialno delo v domu za stare ljudi

Glavna vloga socialnega dela v domovih za stare je spodbujanje socialne vključenosti, psihičnega dobrega počutja in ohranjanje dostojanstva starih ljudi. Spreminjajoči se demografski trendi postavljajo pred socialne delavce nove izzive, vključno z razumevanjem posebnih potreb posameznikov, obravnavo družbenih stigem ter zagotavljanjem ustrezne podpore tako stanovalcem kot njihovim svojcem. Vloga socialne delavke v domu za stare ljudi je biti sopotnica starih ljudi od prvih stikov s samo institucijo do spremljanja v času bivanja v domu ter kasneje tudi do konca stika stanovalcev z domom oziroma do njegovega odhoda iz doma. Ima vlogo zagovornika, mediatorja, usklajevalca zahtev in potreb oziroma ciljev stanovalcev in osebja doma (Kornhauser in Mali, 2013, str. 324).

Socialni delavec v domu za stare ljudi je v konstantnem stiku z uporabnikom, saj je prisoten že pri sprejemu stanovalca v institucionalno oskrbo, vse do poslovitve, kjer se stiki pretrgajo. Z njim sodeluje v različnih časovnih obdobjih in situacijah, ki se med seboj popolnoma razlikujejo po intenzivnosti, kompleksnosti in zahtevnosti. Čeprav so naloge in pričakovanja socialnega delavca v vsaki fazi drugačne, se faze prepletajo in vplivajo druga na drugo. Primer je

pomanjkljivo izvedena naloga v predhodni fazi, ki vodi do pomanjkljivo izvedene naloge v naslednji fazi (Mali, 2008, str. 82–83).

Mali (2008, str. 83–89) našteva in opisuje naloge in vloge socialnega delavca v domu za stare ljudi, ki se glede na fazo, v kateri pride star človek v stik z institucijo, delijo na:

I. Naloge socialnega delavca pred prihodom stanovalca v dom

Pred prihodom v dom je ena izmed glavnih nalog urejanje formalnosti, ki so potrebne za prihod. Na tej točki ni treba pristopiti k uporabniku le v smislu formalnosti, temveč mu lahko socialni delavec pomaga pri izpolnjevanju in urejanju potrebne dokumentacije. Večkrat lahko obravnava prošnji socialnega delavca spravi v zadrego, saj je zaradi polne zasedenosti domov primoran uporabnike zavrniti in jih sezniniti s čakalno vrsto, ki za njih ni prav nič spodbudna. Ta neprijetna izkušnja lahko privede do kasnejšega, težjega sodelovanja s socialnim delavcem, čeprav svoje delo opravlja vestno in razumevajoče.

Socialno delo je v omenjeni fazi razdeljeno na več funkcij. Poudariti je potrebno naslednje:

- Sodelovanje z bodočim stanovalcem: prvi stik je najpomembnejši korak za dobro sodelovanje s stanovalcem in njegovimi svojci oziroma je temelj za nadaljnji delovni odnos. Zavedati se moramo, da odhod v institucijo ni edina rešitev, ki bi posamezniku ustrezala, zato je pomemben obisk na domu ali v bolnišnici, da človeka spoznamo, pridobimo vpogled v njegove življenjske razmere in vzpostavimo stik tudi z družino in prijatelji. S skupnimi močmi se lahko poišče druga možna rešitev, ki bi lahko bolje ustrezala potrebam posameznika, ki se odloča za prihod v dom. S takšnim obiskom bi zagotovo vzpostavili dober osebni odnos.
- Sodelovanje z drugimi strokovnjaki: pred prihodom stanovalca v dom lahko socialni delavec pridobi mnenja drugih strokovnjakov, ki so ali pa še vedno sodelujejo s človekom in s svojimi informacijami socialnemu delavcu širijo vpogled v življenjsko zgodbo posameznika. Tudi pri odločitvi o sprejemu stanovalca sodelujejo drugi strokovnjaki (npr. vodja zdravstvene nege, psihiater itd.).
- Sodelovanje s svojci: najpomembnejši element je ugotavljanje, ali je odločitev za odhod v dom osebna in resnično samo uporabnikova, zato socialni delavec sodeluje tudi z družinskimi člani, ki na žalost velikokrat ne upoštevajo mnenj starih ljudi, ampak uresničujejo svoje interese in želje. Naloga socialnega delavca je ugotoviti, skupaj z družinskimi člani in uporabnikom, ali je pripravljen na spremembo okolja in na odhod v dom.

- **Informiranje:** že pred prihodom socialni delavec skuša čimbolj predstaviti življenje v domu, hišni red, potek dejavnosti, način plačevanja, odgovorne osebe in njihovo delovno mesto. Predhodna informiranost pripomore k boljši prilagoditvi na novo življenjsko okolje, saj posameznik pridobi boljšo predstavo, kako življenje v domu izgleda in poteka.

Sprejem v dom je faza, kjer ima socialni delavec glavno vlogo. Je edini, ki dobro pozna človekovo življenjsko zgodbo, sodeluje z družino in se zavzema, da bo imel posameznik čim manj negativnih občutkov ob sprejemu. Uporabnik ne sme dobiti občutka, da je odrinjen od domačega okolja in svoje socialne mreže, zato mora socialni delavec poznati njegove navade in potrebe ter raziskati vire moči v socialni mreži posameznika.

II. Naloge socialnega delavca v času bivanja stanovalca v domu

Čim hitrejša in čim boljša prilagoditev novega stanovalca je glavni cilj vsakega socialnega delavca, hkrati pa mora skrbeti za ohranjanje stikov z družino, prijatelji in znanci iz domačega okolja. Pomembno je redno vključevanje socialnega delavca v dejavnosti v domu, saj le tako lahko opazuje stanovalce, dinamiko njihove delovanja, vedenje ter čustvovanje. Lažje in hitreje se lahko odzove ob morebitnih negativnih dogodkih, saj stanovalce dobro pozna.

Naloge se v tej fazi nadaljujejo iz prejšnje faze, saj je socialni delavec že vzpostavil stik in delovni odnos tako s stanovalcem kot njegovimi svojci:

- podpora stanovalcu v procesu prilagajanja življenju v domu,
- podpora svojcem in njihovo angažiranje za sodelovanje pri dejavnostih doma,
- posredovanje v konfliktnih situacijah med stanovalci in med stanovalci in zaposlenimi,
- razvijanje prostovoljnega dela,
- sodelovanje pri organizaciji različnih interesnih dejavnosti in prireditvev.

Pomembna je dobra podlaga, saj tako kvalitetnejše izvajamo zgoraj naštetе naloge. Ob slabo izvedenih predhodnih nalogah, je potrebna še večja potrpežljivost in vztrajnost.

III. Naloge socialnega delavca ob odhodu stanovalca iz doma

Socialni delavec stanovalcu pomaga pri ureditvi vsega, kar je potrebno za odhod iz doma, ne glede na razlog zapustitve doma. Njegove naloge so:

- priprava odpusta stanovalca v domače okolje, v drugo institucijo, v novo okolje in zaključitve odnosa z institucijo,

- obravnava predloga za premestitev stanovalca v drugo institucijo,
- urejanje prenehanja bivanja stanovalca zaradi smrti, obveščanje svojcev in informiranje o zadevah, ki so povezane s smrtjo.

Tudi zaključne naloge so lahko ustrezno in kvalitetno izvedene, če so bile kvalitetno izvedene vse predhodne naloge.

IV. Naloge socialnega delavca za zagotavljanje dobre klime v domu

Ne samo sodelovanje s stanovalci in svojci, pomembno je tudi vključevanje in skrb za dobro počutje vseh sistemov, ki se prepletajo v domu za stare, mednje spadajo tudi vsi zaposleni. V tej fazi se pojavlja nekaj dvomov, saj Arnold Milošević meni, da je zaradi enega samega zaposlenega socialnega delavca težko realizirati zgoraj omenjeno nalogo, saj se že med zdravstvenimi delavci težje uveljavi glas socialnega delavca.

V. Naloge socialnega delavca kot spremljevalca institucionalnega življenja stanovalcev

Vse zgoraj naštetе naloge socialnega delavca v domu so pomembne in odgovorne, saj socialni delavec stanovalca popelje v novo življenjsko okolje in ga skuša privaditi na nov način življenja. Seveda je vredno opozoriti na individualni pristop k vsakemu posamezniku, glede na njegove želje in potrebe. Ne glede na institucionalno okolje, kjer se socialni delavec nahaja, je potrebno rešitve soustvarjati skupaj z uporabnikom. Na tej točki se izkaže pomembnost in vrednost socialnega dela, saj v instituciji skrbijo za določeno skupino ljudi, kjer ni prostora za izražanje individualnih želja in potreb, kaj šele interesov, socialni delavec pa odkriva ravno ta individualna področja in nudi podporo posamezniku za lažjo prilagoditev na novo življenje v instituciji (Mali, 2008, str. 89–90).

Milošević Arnold (2005, str. 65) zapisuje, da ima v domu za stare ljudi socialna delavka pomembno poslanstvo, saj je odgovorna za zagotavljanje vsega, kar posamezen stanovalac potrebuje za kakovostno življenje v domu. S svojo aktivno vlogo mora sodelovati pri vseh dejavnostih doma ter nenehno spremljati življenje stanovalca od trenutka prejema vloge za sprejem pa vse do njegovega odhoda. To pomeni, da ima neposredne izkušnje o dogajanju v domu in lahko hitro odreagira na znake slabega počutja ali nezadovoljstva. To sporoči vsem, ki lahko vplivajo na izboljšanje stanja, npr. zdravstvenemu osebju, svojcem, kar se izrazi v kakovosti življenja stanovalca.

2 OPREDELITEV PROBLEMA RAZISKOVANJA

Namen raziskave je ugotoviti in razumeti, kako socialno delo prispeva k ohranjanju in spodbujanju samostojnosti stanovalcev v domu za stare ljudi. Z raziskavo lahko podrobneje spoznamo omenjeno področje in ugotovimo, kje ima socialno delo pomembno vlogo ter kje je še prostor za spremembe in izboljšave.

Cilj raziskovanja je pregledati in oceniti obstoječe prakse socialnega dela v domovih za stare, ki so usmerjene k ohranjanju samostojnosti in spodbujanju aktivnega življenjskega sloga med stanovalci. Raziskati želim tudi vlogo socialnih delavcev pri zagotavljanju podpore, svetovanja in usmerjanja stanovalcev v procesu prilagajanja na institucionalno življenje. Identificirala bom izzive in ovire, s katerimi se soočajo socialni delavci pri izvajanju svojih nalog v domovih. Predlagala bom morebitne rešitve in izboljšave za razvoj in krepitev vloge socialnega dela pri zagotavljanju oskrbe in samostojnosti starih ljudi v institucionalnem okolju.

2.1 Raziskovalna vprašanja

- Kakšna je vloga socialnega dela pri vključevanju stanovalcev v dejavnosti v domu in izven doma?
- Katere so ovire in izzivi, s katerimi se socialno delo srečuje pri koordiniranju in spodbujanju vključevanja stanovalcev v dejavnosti doma?
- Kako socialna delavka prepozna individualne potrebe stanovalcev ter kako se na njih odziva?
- Kako socialno delo spodbuja ohranjanje samostojnosti stanovalcev v domu?
- Kako socialno delo sodeluje z drugimi strokami pri ohranjanju in spodbujanju samostojnosti stanovalcev?
- Kako lahko socialno delo prispeva k inovacijam za izboljšanje samostojnega življenja stanovalcev v domu za stare?

3 METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Izvedla sem kvalitativno raziskavo, saj sem besedne zapise, ki so predstavljali osnovno izkustveno gradivo, kvalitativno analizirala. Zanima me področje socialnega dela pri vključevanju stanovalcev v dejavnosti v domu za stare, zato lahko raziskavo glede na odnos do neposrednega izkustvenega gradiva opredelim tudi kot empirično, saj sem s spraševanjem zbrala nove podatke in obdelala novo izkustveno gradivo. Raziskava je tudi eksplorativna, saj je njen namen odkrivanje in formuliranje problemov, s katerimi se lahko pripravimo na kasnejša natančnejša in poglobljena raziskovanja (Mesec, 2008).

3.2 Teme raziskovanja

Teme raziskave diplomskega dela so:

- vloga socialne delavke v domu za stare ljudi,
- ovire in izzivi socialne delavke pri delu v domu za stare ljudi,
- prepoznavanje potreb stanovalcev in odzivanje nanje,
- spodbujanje ohranjanja samostojnosti,
- sodelovanje socialnega dela z drugimi strokami,
- prispevek socialnega dela k inovacijam,
- mnenja in ideje socialnih delavk o domu za stare ljudi.

3.3 Merski instrument

Za metodo zbiranja podatkov sem uporabila spraševanje. Kvalitativne podatke sem zbirala z delno standardiziranim intervjujem, pri izvedbi intervjuja pa mi je bilo v pomoč vodilo za intervju, ki zajema glavna vprašanja raziskave. Slednja sem po potrebi prilagodila toku pogovora. Ustno spraševanje je bilo izvedeno enkrat. Oblikovala sem teme raziskovanja in pod vsako postavila vprašanja odprtega tipa. Merski instrument sem dodala v priloge pod točko 9.1.

3.4 Populacija in vzorec

Populacijo so zajemale vse socialne delavke in delavci v Sloveniji, ki so za čas raziskovanja, od 1. 12. 2023 do 29. 12. 2023, bili najmanj dve leti zaposleni v domu za stare ljudi ne glede na lokacijo in ne glede na spol. Vzorec je neslučajnostni in priročni, saj sem vseh osem intervjujev izvedla s socialnimi delavkami, s katerimi sem že sodelovala ali bila v stiku. Socialne delavke, s katerimi sem opravila intervjuje, so zaposlene v domu za stare ljudi že več kot dve leti, ena izmed njih je zaposlena že 20 let. Delajo v različno velikih domovih (od 70 do 220 stanovalcev), zato imajo tudi različne izkušnje pri delu v domu. Pet intervjujev sem izvedla na Gorenjskem, tri pa na obrobju Notranjske. Intervjuje sem izvedla v živo, z izvajanjem so bile intervjuvanke seznanjene že prej. Pridobila sem ustna soglasja za snemanje intervjuja, vsi ostali podatki pa bodo ostali anonimni.

3.5 Zbiranje podatkov

Intervjuje sem izvedla v mesecu decembru 2023, prilagodila sem se vsaki posameznici posebej. Vsak pogovor sem snemala s pomočjo mobilnega telefona, da sem zagotovila popolno pozornost in aktivno poslušanje. Pogovor je trajal približno eno uro, na začetku sem vsako sogovornico seznaniła z namenom uporabe podatkov in njihovo anonimnostjo.

Spraševanje oziroma izvedba intervjujev zahteva veliko časa za načrtovanje, izvedbo in analizo. Ker je izbira intervjuvancev namenska, se lahko zgodi, da rezultati niso vedno reprezentativni za celotno populacijo ali skupino, ki jo raziskujemo. A vseeno intervjuji omogočajo podrobno raziskovanje tem in vprašanj, saj omogočajo razumevanje konteksta in podrobnosti, ki jih morda ne bi dobili s kvantitativnimi metodami. Vprašanja lahko prilagodimo glede na odgovore intervjuvancev in glede na smer pogovora. S pomočjo intervjujev se lahko vzpostavi osebni stik med raziskovalcem in intervjuvancem, kar lahko vodi v bolj odprto in zaupno izmenjavo informacij.

3.6 Obdelava podatkov

Vse pridobljene podatke sem obdelala na kvalitativen način, najprej pa sem celotne intervjuje iz glasovnih posnetkov prepisala na računalnik v pisno obliko. Sledilo je označevanje izjav in izpolnjevanje tabele ter odprto kodiranje vsakega intervjuja. Vsako izjavo sem označila z zaporednimi črkami in številkami (npr.: A1, A2, A3..., B10, B11, B12... itd.) in ji pripisala

pojem, kategorijo, nadkategorijo in temo. Nadaljevala sem z osnim kodiranjem, kjer je bilo potrebno pojme iz vseh izvedenih intervjujev združiti in jih uvrstiti v zapisane kategorije, nadkategorije in teme, katere sem določila pri odprtem kodiranju (Mesec, 2023).

Primer odprtega kodiranja:

Tabela 1: Primer odprtega kodiranja

A4	Nato pa ob pripravi individualnega načrta, ki ga moram opraviti v roku dveh mesecev od prihoda stanovalca	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke
A5	In naprej ob spremljanju stanovalca in kako se je vključil v samo življenje v domu	Spremljanje vključitve stanovalca v življenje v domu	Spremljanje vključitve	Vloga socialne delavke

Primer osnega kodiranja:

- Individualni načrt
 - Osnova za prepoznavanje potreb (B25), (D14), (D19)
 - Evalvacija individualnega načrta (B26), (B27), (G3)

4 REZULTATI

4.1 Vloga socialne delavke v domu za stare ljudi

Socialna delavka v domu ima celo paleto različnih vlog od raziskovalke do koordinatorke, vloge zaupnika, mediatorja. Je ena izmed prvih stikov, ko se bodoči stanovalci doma za stare ljudi sooča z odločitvijo selitve in sprejetja novega življenja v domu (*»Sem tista, ki me stanovalci prvo spozna«* (B3), *»Saj sem ena izmed prvih oseb, ki naveže stik s stanovalcem ob prihodu v dom«* (C2)). Po prihodu stanovalca v dom je njena naloga zapis individualnega načrta za vsakega posameznika, predstavi pa jim tudi informacije glede dejavnosti v domu, jim ponudi spremstvo in pomoč pri transportu, da se lažje privadijo na dejavnosti, ki se v domu odvijajo (*»Socialna služba je dolžna za vsakega uporabnika izdelati individualni načrt ob prihodu v dom«* (E9), *»Stanovalcu vedno predstavim, katere dejavnosti v domu potekajo, kako se lahko vanje vključi, kdo je zadolžen za posamezne dejavnosti, na koga se lahko obrne«* (A6)). Za lažje spodbujanje in ohranjanje samostojnosti socialna delavka prepozna njihove interese ter spremlja vključitev v življenje v domu. V dejavnosti s stanovalci se socialne delavke vključujejo na različne načine, nekatere organizirajo obiske otrok, druge vodijo skupino za samopomoč s prostovoljci, organizirajo govor ali program na prireditvah ali le poklepetajo s stanovalci (*»Velikokrat se odpravim tudi po domu in poklepetam s stanovalci«* (E4)). Želja po večjem stiku s stanovalci je vseskozi prisotna (*»Želim si predvsem več stika z uporabniki«* (A13)). Svojo pozornost in skrb nameni tudi socialni mreži vsakega posameznika. Upošteva vsako odločitev, saj si nekateri želijo miru, drugi prihajajo s širokimi socialnimi mrežami (*»Mnogi imajo lepo oblikovano mrežo stikov že pred prihodom v dom«* (B8)), nekateri si želijo ustvariti novo. Tako socialna delavka skrbi za izboljšanje socialnih stikov z njimi in med njimi ter je most med stanovalci in zaposlenimi (*»Sem kot nek most med stanovalci oziroma vsemi zaposlenimi«* (H2)). Poleg vseh naštetih vlog socialne delavke je potrebno, da ima socialna delavka tudi ustrezna znanja in veščine, da se zna prilagoditi na določene situacije in je fleksibilna (*»Socialna delavka mora biti v svojem delu fleksibilna in prilagodljiva«* (B52)). S svojo prisotnostjo, podporo in razumevanjem pomaga pri reševanju morebitnih težav ali konfliktov ter prispeva k ustvarjanju pozitivnega in spoštljivega okolja. Treba se je zavedati, da so družbene interakcije pomembne za dobro počutje in kakovost življenja starih ljudi.

4.2 Ovire in izzivi socialne delavke pri delu v domu za stare ljudi

Socialne delavke v domu za stare ljudi se pri svojem delu največkrat srečujejo s pomanjkanjem časa za spodbujanje stanovalcev k dejavnostim, ki se odvijajo v domu za stare ljudi (*»Največja ovira, s katero se srečujem je pomanjkanje časa«* (D12)), zaradi drugega dela, ki je bolj birokratske narave (*»Žal imamo socialne delavke v domu več opravka s papirologijo«* (C31), *»Ker obilico dela predstavlja delo z vlogami bodočih stanovalk in stanovalcev in delo s svojci, priznam, da mi pogosto zmanjka časa za konkretno spodbujanje«* (A9)). Izzivi socialne delavke se večkrat obračajo na stanovalce same. Zaradi števila ljudi, ki bivajo v domu, a prihajajo iz različnih okolij, so vajeni drugačnih ritmov in načina življenja, imajo tako tudi različne potrebe in želje, je treba energijo vložiti v vsakega posameznika individualno. Težava nastane, ko stanovalci odklanjajo vključevanje v dejavnosti in jih je zato težje spodbuditi k ohranjanju samostojnosti (*»Največkrat so ovire pri koordiniranju in spodbujanju stanovalcev samih«* (B12), *»In ko je stanovalec odklonilen do vseh aktivnosti«* (G8)). Omeniti je treba tudi spremembe, ki so del socialnega dela in jih lahko uvrstimo med izzive socialnih delavk, saj se je na njih potrebno nenehno odzivati in prilagajati. Število prošelj uporabnikov, ki potrebujejo več nege in zdravstvene oskrbe, se je povečalo in posledično pomanjšalo število prošelj relativno samostojnih prosilcev (*»Opažamo občuten porast vlog prosilcev, ki potrebujejo negovalno oskrbo«* (H26)). Zaradi zdravstveno-negovalne oskrbe nastane težava pri pokrivanju dejavnosti, ker se zelo težko uskladijo vse obveznosti, ki se morajo opraviti za vsakega posameznika (*»Največja ovira je to, da se občasno pokrivajo storitve zdravstveno negovalne službe, kot so kopanje ali razni pregledi pri zdravniku, s prostočasnimi dejavnostmi«* (F2)). Poleg tega se socialne delavke pogosto srečujejo s kompleksnimi družinskimi dinamikami, ki lahko vplivajo vključenost stanovalcev v domsko življenje. Različni konflikti ali nezmožnost vzpostavljanja stikov s svojci ustvarijo dodaten stres in občutek osamljenosti pri stanovalcih, kar vpliva na pristop socialne delavke. Težave pri spodbujanju in ohranjanju samostojnosti nastanejo tudi pri stanovalcih, ki se težje prilagodijo na dom, saj se soočajo z najtežjim korakom – prilagoditvijo na novo življenje in nov ritem. Poleg tega je težko zadovoljiti čisto vse potrebe in želje (*»Včasih vsem interesom ne moremo zadostiti, se pa trudimo«* (H6)). Spoštovati moramo tudi posameznike, ki si želijo miru in nimajo posebnih želja.

4.3 Prepoznavanje potreb stanovalcev in odzivanje nanje

Potrebe stanovalcev socialne delavke največkrat prepoznavajo kar preko pogovorov (*»Prepoznavam jih prek osebnih pogovorov z njimi«* (A16)). O potrebah jih sprašujejo, nekateri

pa jih zaupajo čisto samostojno. Tako se ustvari življenjska zgodba stanovalca, ki se popolnoma razlikuje od ostalih. Osnovo za prepoznavanje potreb predstavlja individualni načrt, ki se kasneje tudi evalvira (*»V individualnem načrtu zaposleni opredelimo tudi želje in zanimanja stanovalcev glede vključevanja v aktivnosti«* (D19), *»Na podlagi tega pa se potem izvede evalvacija«* (G3)). Za lažje sodelovanje in boljše zadovoljstvo stanovalcev in zaposlenih je potrebno poudariti pomembnost prepoznavanja potreb stanovalcev (*»Stanovalec kot celota in vse njegove individualne potrebe so vedno v ospredju«* (B20)).

Odzivanje na potrebe stanovalcev in same prilagoditve dejavnosti glede na njihove potrebe in želje je pogosto odgovornost delovne terapevke (*»Za dejavnosti v domu je v večji meri odgovorna delovna terapevtka«* (D21)). Včasih sodeluje tudi s fizioterapevtko, ki mora biti enako odprta za spremembe in inovacije. Sam odziv je odvisen od situacije in zmožnosti, saj je treba upoštevati, da večini ustreza (*»In da to tudi upoštevamo v smislu, da je prav za večino«* (B31)), vsekakor pa je nujno sprotno odzivanje in spoštovanje vsake odločitve, tudi nezanimanja za dejavnosti (*»In jih udejstvovanje v dejavnostih, ki jih dom ponuja, ne zanima, kar je tudi potrebno spoštovati«* (H8)). Določena skrb glede odzivanja na potrebe posameznikov je naloga socialne delavke, največkrat v smislu prenosa informacij in zagovorništva (*»Jaz skrbim za prenos informacij o zanimanju in željah, na primer če se stanovalka zanima za obisk svete maše, to povem zaposlenim, ki so za to zadolženi, da so pozorni, da stanovalko usmerijo in pospremijo tja«* (A29)). Pri potrebah in željah nikakor ne smemo izpustiti vloge svojcev, saj jih je treba vključevati zaradi boljšega poznavanja svojih bližnjih in njihovega vidika situacije (*»Kar se večkrat izkaže kot zelo učinkovito«* (D17)).

4.2 Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

Spodbujanje ohranjanja samostojnosti stanovalcev socialne delavke večkrat zagotavljajo tako, da stanovalce opominjajo na udeležbo pri dejavnostih, spodbujajo redno udeležbo in pomembnost psihofizične krepitve (*»Jih spodbujam k redni udeležbi«* (A33), *»Ker se na tak način krepijo v psihofizični kondiciji ter pridobivajo na samostojnosti«* (A34)). V nekaterih primerih pa spodbujanje še vedno zagotavljata delovna terapevtka in fizioterapevtka. Socialne delavke se včasih vključijo tudi v same dejavnosti, ki se v domu odvijajo, ter tako zagotavljajo in spodbujajo aktivno preživljanje časa. Cilj vsake socialne delavke je, da bi se stanovalci čimprej prilagodili na življenje v domu in ne bi imeli občutka institucije, pomembno pa je, da imajo njihove želje pomen in da se stremi k uresničitvi le-teh (*»In nimajo občutka, da so zaprti*

v institucijo» (A44)). Dejavnosti v domu za stare ljudi so namenjene izboljšanju socialnih stikov, pomembna je raznolikost. Dober vpliv na stanovalce imajo dejavnosti, ki so jih opravljali doma in zajemajo različna gospodinjstva opravila. Dejavnosti se prilagajajo glede na predloge in želje stanovalcev, na pogovornih urah pa se nekatere ukine in uvede nove (*»Plane mesečnih aktivnosti se preverja s stanovalci na pogovornih urah«* (B16)). Želje se preverjajo sproti in se jih skuša čimprej uresničiti. Stremeti je treba k načelu samostojnosti, da vsak naredi sam, kar še zmore, in se vsakega posameznika le vodi ter usmerja, odvisno od tega, koliko pomoči potrebuje. S tem se zagotavlja samostojnost na dolgi rok, vsekakor pa je pomembno, da imajo stanovalci motivacijo in se tudi samovoljno vključujejo v dejavnosti (*»S pogovori in s spodbujanjem, da se dejavnosti v čim večji meri udeležujejo samoiniciativno in samostojno«* (E20)). Vsekakor je pri takšnem načinu dela potrebna zadostna mera potrpljenja in motivacije. Stanovalci ob vključevanju v dejavnosti občutijo različna čustva, od občutka pomembnosti, zapolnjenega dneva, do občutka koristnosti in domačnosti (*»Stanovalci se s tem, ko se vključujejo v dejavnosti počutijo pomembne in aktivne«* (E29)). Koristno je tudi povezovanje z zunanjimi izvajalci, kot so društva upokojencev, in organizacija različnih izletov izven doma. Na področju želja stanovalcev lahko hitro opazimo spremembe in želje po drugačnih aktivnostih, telesnih aktivnostih in poznavanju tehnologije, kar je prinesel sam razvoj družbe (*»Stanovalci, ki prihajajo k nam v dom so vedno bolj naučeni in navajeni razvoja družbe«* (F24)).

4.3 Sodelovanje socialnega dela z drugimi strokami

Vsaka stroka ima svoje specifične kompetence in vlogo pri skrbi za stare ljudi, zato je pomembno, da se različni strokovnjaki uskladijo in sodelujejo pri doseganju skupnih ciljev. Socialne delavke so članice širšega strokovnega tima v domu za stare ljudi, katerega člani se različno pogosto srečujejo. Nekateri se vsakodnevno, drugi tedensko, na 14 dni ali pa le enkrat mesečno. Sodelovanje med različnimi strokami omogoča izmenjavo znanja in izkušenj ter učenje drug od drugega. To vodi k boljšemu razumevanju in spoštovanju različnih strokovnih vlog ter k boljšemu timskemu delu in komunikaciji znotraj doma za stare ljudi. Na strokovnih srečanjih sta prisotna tudi strokovni vodja in glavna sestra, na kolegijih pa vsi vodilni člani doma, tudi uprava. Na samih srečanjih se največkrat pogovorijo o aktualnih tematikah glede stanovalcev ter delu, ki jih v prihodnosti čaka. Združujejo individualne načrte glede na stroko ter preverjajo uspešnost izvedenih nalog. V primeru dilem se v reševanje podajo skupinsko, si podelijo mnenja in skušajo poiskati najboljšo možno rešitev (*»Kjer se razpravlja o stanovalcih*

ter načinih dela z njimi, da bi zagotovili kar se da veliko mero zadovoljstva» (A37), »In skupaj poiščemo rešitve v primeru ko nastane problem oziroma se pojavi kakšna nova ideja« (G24)). Na podlagi letnega plana načrtujejo dejavnosti in enkrat letno pregledajo njihovo učinkovitost ter obiskanost. Na srečanjih se vodi zapisnik. Glede dejavnosti je pomembno vključevati in aktivirati vse zaposlene, da se razbremenijo tim. Zaposleni morajo stremeti k istim ciljem in biti odprti za inovacije, hkrati pa se morajo med seboj podpirati in si pomagati (»Moraš imeti kar veliko podporo ostalih, predvsem, da ti tudi pomagajo« (D35))*. Kljub vsem dobrim platem sodelovanja lahko med socialnim delom in drugimi strokami pride tudi do izzivov, kot so razlike v strokovnih pristopih, prioritete in konflikti znotraj tima. Pomembno je, da se vzpostavi odprt in spoštljiv dialog ter da se upoštevajo različna mnenja in perspektive v procesu končnega odločanja.*

4.4 Prispevek socialnega dela k inovacijam

Socialne delavke lahko k inovacijam za izboljšanje življenja v domu prispevajo z aktivnim sodelovanjem, vključevanjem, povezovanjem drugih služb in s podporo vodstva. K boljšemu razumevanju sprememb in pridobivanju dodatnih kompetenc pripomorejo redna izobraževanja na področju skrbi za stare ljudi, saj tako poglobimo svoje razumevanje potreb starejših v domu. To znanje je potrebno prenesti med svoje sodelavce oziroma ostale zaposlene, saj je enakost ciljev ključnega pomena (*»Da prisluhnemo stanovalcem glede njihovih želja in potreb ter to poskušamo čim bolj uresničevati« (D37))*. Socialna delavka je tudi oseba, ki soustvarja dobro klimo in povezanost med stanovalci, zaposlenimi in svojci ter se zaveda pomembnosti le-tega. Prav tako je dobrodošlo sodelovanje na aktivu socialnih delavk, kjer si podelijo medsebojne izkušnje in primere dobrih praks, za skrb zase pa je potrebno sprotno obiskovanje supervizij, kjer si socialne delavke nudijo podporo in ideje za reševanje določenih primerov, težav, dilem (*»Ne samo kot supervizija, to je odlično tudi za pridobivanje različnih idej, kaj vse se izvaja v drugih domovih« (G27))*.

4.5 Mnenja in ideje socialnih delavk o domu za stare ljudi

Zaposlitev dodatne socialne delavke, ki bi opravljala nekatere naloge animatorke in bi se tako vključevala med stanovalce in njihovo življenje v domu za stare ljudi, bi bila dobrodošla. S tem bi zagotovili večjo vključenost socialne delavke in lažje spremljanje individualnih in skupinskih potreb ter želja (*»Menim, da bi morala biti za izvajanje aktivnosti in redno spremljanje*

stanovalcev zaposlena še ena socialna delavka» (C28)). Nekatere socialne delavke se srečujejo z občutki jeze in žalosti, ker se ne morejo vključevati v dejavnosti v tolikšni meri, kot bi si želele. Prisoten je tudi strah, da se ne bi vrnili v čas hiralnic in bi šel ves napredek v pozabo ter bi se celotna pozornost in delo preusmerila le na izvajanje zdravstvene nege. Za dobro delovanje je potreben skupni glavni cilj vseh zaposlenih, da so stanovalci s celotnim pristopom zadovoljni. Osebna misel, ki dobro zajame življenje v domu za stare je »*Dom smo ljudje in ljudje smo dom*« (H30).

5 RAZPRAVA

Tako kot Mali (2008, str. 83) našteva v svojem delu vloge in naloge socialne delavke, so tudi rezultati raziskave pokazali, da ima socialna delavka v domu za stare ljudi širok spekter vlog in nalog, ki jih mora pri svojem delu opravljati. Gre za osebo oziroma zaposleno, ki vsakega posameznika spremlja od dogovora o sprejemu do morebitnega odhoda zaradi prenehanja potreb, selitve ali smrti. Je tista, ki stanovalcu omogoča iskanje novih možnosti in priložnosti. Vloga socialne delavke pri vključevanju stanovalcev v dejavnosti v domu za stare ljudi se je izkazala bolj kot koordinacija dela med zaposlenimi. Socialne delavke navajajo, da večkrat prenašajo informacije stanovalcev zaposlenim in obratno. Socialna delavka mora tako v sodelovanju z zaposlenimi prevzeti vlogo zagovornice stanovalcev in njihovih potreb. S tem lahko doseže prilagoditve posameznikovim željam.

V ospredju mora biti stanovalec, njegove želje in potrebe. Četudi lahko opazimo nekatere teorije, ki omenjajo pomanjkanje časa socialnih delavk, to rezultati raziskave še dodatno potrjuje, saj se socialne delavke največkrat soočajo z birokratskimi nalogami in urejanjem potrebne dokumentacije. Poleg tega se morajo sproti prilagajati spremembam, ki jih prinaša naša družba in njen razvoj.

Po Mali (2013, str. 62) postaja področje socialnega dela s starimi ljudmi vedno bolj raznovrstno. Poleg tega, da je to obdobje življenja res posebno in svojevrstno, ga vsak posameznik drugače doživlja. To se kaže predvsem v sprejemanju novega življenja. Drugačno doživljanje tako starosti kot prihoda v dom za stare ljudi se kaže tudi pri vključevanju v dejavnosti, ki so stanovalcem na voljo v domu. Nekateri se namreč zelo radi vključujejo v različne dejavnosti, imajo veliko raznolikih interesov, drugi pa te interese ob prihodu v dom izgubijo. Na podlagi rezultatov moje raziskave lahko zapišem, da se nekateri stanovalci hitro prilagodijo na novo okolje, medtem ko so drugi bolj samotarski, si želijo miru in so včasih tudi odklonilni do vseh dejavnosti ter zaposlenih. Pravijo, da ima človek v življenju dva doma. Tistega, kjer se rodi in preživi svoje otroštvo in tistega, ki ga ustvari s svojo družino. A naj omenimo še tretji dom, ki si ga stari ljudje poiščejo v starosti – dom za stare ljudi (Hojnik – Zupanc, 1997, str. 127). Ravno zaradi te definicije »tretjega doma« je še posebej pomembna individualna prilagoditev vsakemu posamezniku, da se počuti čim bolj domače.

Ambrožič in Mohar (2015, str. 55) navajata, da se v socialnem delu poslužujemo različnih metod in konceptov, pri katerih gre za proces pomoči, ki poskuša primarno vzpostaviti za

uporabnika varen prostor za pogovor. V nadaljevanju socialni delavec in uporabnik skupaj gradita odnos skozi pogovor, v katerem sta enakovredna partnerja, kar je predpogoj za uspešno sodelovanje. Raziskava mojega diplomskega dela je pokazala, da večina socialnih delavk potrebe in želje ugotavlja s pomočjo poglobljenih pogovorov, za lažje odzivanje nanje pa si pomaga z individualnimi načrti vsakega posameznika. Res je, da je zaradi preobsežnosti dela socialnih delavk to v veliki meri odgovornost delovne terapevtke, a vseeno socialne delavke stare ljudi razumejo celostno.

Ena izmed ključnih vlog socialnega dela v domovih za stare ljudi je vzpostavljanje in ohranjanje socialnih mrež. Stanovalcem omogoča vzpostavljanje medsebojnih odnosov, kar prispeva k njihovi čustveni in psihološki podpori. Poleg tega socialni delavci in delavke pogosto sodelujejo z družinami stanovalcev, da zagotovijo podporo in informacije, ki so potrebne za uspešno vključitev v življenje v domu za stare ljudi. Medčloveške povezave so nekaj, kar nujno potrebujemo za preživetje. Odnosi in medčloveška razmerja so mreža, prepletena z ljudmi, dogodki, interakcijami, v katerih se znajdemo tekom celega življenja. Z njimi zadovoljujemo svoje potrebe, napredujemo, ustvarjamo, uspevamo, postavljamo meje itd. Prav vsi potrebujemo osebni medčloveški odnos od spočetja do smrti. Slednji je ključen za obstoj in rast (Ramovš, 2003). Medgeneracijsko sodelovanje in povezovanje z drugimi organizacijami je učinkovito, kar so skozi intervjuje potrdile tudi socialne delavke. Pomembno je, da imajo stanovalci še vedno svobodo in možnost izbire, saj s tem ohranjajo določeno mero samostojnosti.

Vsakega stanovalca spremljajo ljudje različnih strok, od socialne delavke do zdravstvenih delavcev in psihiatra itd. Lahko rečemo, da je to celosten pristop tima do vsakega posameznika. Socialne delavke so tako del tima, ki sodeluje z namenom zagotavljanje zadovoljstva stanovalcev. Dobro je, da ima vsak član tima pomoč in podporo sodelavcev, saj se le tako lahko dosežejo zastavljeni cilji. Herod in Lymbery (2002, str. 17) poudarjata, da naj bi prav socialne delavke v veliki meri prispevale k uspešnosti delovanja timov, saj s širokim naborom znanj in sposobnosti, svojimi vrednotami in etično držo, celostnim pogledom oz. perspektivo, vzpostavljanjem dobrih odnosov z uporabniki in njihovimi svojci, organizacijskimi spretnostmi ter z delovanjem na individualnih, skupinskih in družbenih ravneh oblikujejo življenje v domu.

Aktivno preživljanje prostega časa in vključevanje v dejavnosti v domu za stare prispevajo k izboljšanju telesne zmogljivosti starih ljudi ter pozitivno vplivajo na splošno zdravstveno stanje (Macuh, 2017, str. 65). Poleg tega dejavnosti igrajo pomembno vlogo pri splošnem počutju, saj

kot pišejo Flaker in sodelavci (2008), dejavnosti tako v instituciji kot v skupnosti dajejo posamezniku občutek vrednosti. Kot je pokazala raziskava diplomskega dela, je pomembno prisluhniti in upoštevati tudi tiste, ki si vključevanja v dejavnosti ne želijo. Zato je spoštovanje vsake individualne odločitve ključnega pomena.

6 SKLEPI

- Socialna delavka ima v domu za stare ljudi veliko različnih vlog. Te so: vloga koordinatorke, zaupnika, mediatorja, most med zaposlenimi, stanovalci in svojci itd.
- Socialna delavka je prva oseba, s katero se bodoči stanovalec sreča in pride v stik. Spremlja ga od samega začetka do odhoda.
- Poleg zapisa individualnega načrta je njena naloga tudi predstavitev informacij glede življenja v domu, dejavnosti itd. Včasih se vključi tudi v same dejavnosti, ali pa stanovalcem ponudi pomoč pri transportu.
- Zavzema se za socialno mrežo vsakega posameznika. Pri nekaterih skrbi za ohranjanje le-te, vzpostavitev nove socialne mreže, ali pa spoštuje željo po miru. Imeti mora ustrezne kompetence za prilagajanje in potrpežljivost.
- Največja ovira socialnih delavk v domu za stare je pomanjkanje časa zaradi pisarniškega dela in birokracije.
- Izziv pri delu je različnost stanovalcev, saj so nekateri zelo motivirani in polni želja, medtem ko drugi posebnih želja nimajo in so včasih tudi odklonilni do vseh zaposlenih ter dejavnosti.
- Spremembe so glavni del socialnega dela, zato se morajo socialne delavke redno in sproti odzivati nanje, saj le tako lahko zagotovijo kakovost svojega dela.
- Potrebe stanovalcev so s strani socialne delavke največkrat prepoznane preko pogovorov in srečanj, kjer se spoznava posameznikova življenjska zgodba in izdela tudi individualni načrt.
- Odzivanje na potrebe in prilagoditve je večinoma odgovornost delovne terapevte v sodelovanju s fizioterapevto, varuhi in animatorji.
- Težava je v tem, da je treba upoštevati spremembe, ki večini ustrezajo, saj je vse stvari težko individualizirati.
- Socialna delavka prenaša informacije in je zagovornica stanovalcev v sodelovanju z zaposlenimi. Stanovalce opominja na pomembnost redne udeležbe na dejavnostih za ohranjanje samostojnosti.
- Ključno vlogo imajo tudi svojci, saj so za starega človeka skrbeli pred prihodom v dom in ga dobro poznajo, zato potrebe lažje prepoznajo in predstavijo svoj vidik.

- Cilj vsake socialne delavke je, da bi se stanovalci čimprej prilagodili na življenje v domu in ne bi imeli občutka institucije.
- Pomembna je raznolikost dejavnosti, ki se odvijajo v domu. Kot najbolj učinkovite se kažejo dejavnosti, ki so jih opravljali pred časom v domačem okolju (npr. gospodinjska opravila).
- Pri načinu dela, kjer se ohranja in spodbuja samostojnost, da stanovalec naredi sam vse, kar še zmore, je potrebna velika mera motivacije in potrpežljivosti.
- Koristno je povezovanje z zunanjimi izvajalci, kot so društva upokojencev in organiziranje različnih izletov zunaj doma. Na področju želja stanovalcev lahko opazimo spremembe in želje po drugačnih aktivnostih, telesnih aktivnostih in poznavanju tehnologije, kar je prinesel razvoj družbe.
- Socialne delavke so članice tima, ki sodelujejo na strokovnih srečanjih in skupaj rešujejo dileme ter izzive pri delu.
- Socialne delavke se redno vključujejo v aktiv socialnih delavk, kjer si izmenjujejo ideje, izkušnje, in je kot neke vrste supervizija. To pripomore k prispevanju k inovacijam za izboljšanje življenja v domu za stare ljudi na področju ohranjanja samostojnosti stanovalcev.
- Osebna misel, ki dobro zajame življenje v domu za stare je »Dom smo ljudje in ljudje smo dom.« Pomembno je, da vsi zaposleni stremijo k enakim ciljem.

7 PREDLOGI

- Predlagam, da se v domu za stare ljudi zaposli dodatno socialno delavko, ki bi se v večji meri vključevala v življenje v domu, v dejavnosti in preživela več časa z stanovalci, saj bi se tako lahko zagotovilo boljše prepoznavanje potreb in kasneje tudi lažje prilagoditve dejavnosti. S tem bi lahko spodbujala tudi ohranjanje samostojnosti stanovalcev.
- Ker razvoj družbe vpliva na potrebe stanovalcev, predlagam organiziranje programov usposabljanja za stanovalce, ki se osredotočajo na vsakodnevne veščine, kot so uporaba pametnih telefonov, navigacija po spletu, uporaba računalnika itd. To lahko poveča njihovo samostojnost pri uporabi sodobne tehnologije in hkrati zadovolji potrebe stanovalcev, ki so bolj samostojni. Na tej točki bi se lahko angažiralo prostovoljce in druga društva, organizacije, da zagotovijo takšne delavnice.
- Da bi ohranili samostojnost tistih stanovalcev, ki v dom za stare ljudi pridejo zelo samostojni, bi lahko uvedli skupinske vadbe, sprehode po okolici, jogo, plesne tečaje itd. Te dejavnosti ne le izboljšujejo telesno zdravje, ampak tudi spodbujajo občutek samostojnosti in neodvisnosti.
- Za stanovalce, ki imajo težave z gibalno oviranostjo, bi lahko organizirali prilagojene vadbe, kot so sedeča joga, prilagojene vaje za moč, ravnotežje in gibljivost. Osredotočili bi se na dejavnosti, ki ne zahtevajo veliko gibanja, kot so slikanje, izdelovanje iz gline, miselne igre, literarne skupine, glasbene terapije itd. Tako bi dejavnosti prilagodili vsem stanovalcem in jim zagotovili določeno mero samostojnosti, saj bi počeli tisto, kar še zmorejo sami.
- Za ozaveščenost stanovalcev o samostojnosti in njeni pomembnosti predlagam uvedbo izobraževalnih programov tako za stanovalce kot za zaposlene, o pomenu samostojnosti in načinih, kako jo ohraniti ali izboljšati. To lahko zajema vadbe za samostojno hojo ali uporabo invalidskih vozičkov ter drugih pripomočkov, delavnice za vsakodnevne naloge, kot so priprava preprostih obrokov, oblačenje, umivanje itd.
- Povečali bi lahko obseg sodelovanja s šolami in vrtci, kar je zelo priporočljivo, saj zmanjšajo občutke osamljenosti in izolacije, povečajo pa občutek pripadnosti ter prispevajo k splošnemu občutku zadovoljstva in sreče tako starih kot mladih.
- Predlagam izvedbo »domskega bazarja«, v okviru katerega bi stanovalci prodajali svoje izdelke, ki jih ustvarjajo na dejavnostih. Povabili bi sorodnike, sovaščane, otroke, ostale

upokojence in društva, ki sodelujejo z njimi. Tako bi stanovalci dobili občutek pomembnosti, bili bi samostojni pri prodaji in bi zbirali prostovoljne prispevke, ki bi jih lahko namenili v financiranje dodatnih izletov.

- Kot glavni predlog pa izpostavljam pomembnost timskega dela in spoštovanja posameznikov, da se vsi zaposleni v domu za stare ljudi povežejo in zagotavljajo pomoč le tam, kjer je potrebna, da čim več opravil stanovalci še vedno opravijo sami. Spoštovanje stanovalčeve avtonomije pri sprejemanju odločitev o življenju je ključnega pomena, prav tako pa tudi zagotavljanje psihološke podpore in svetovanja za spopadanje s čustvenimi izzivi, ki jih prinaša starost, ter spodbujanje pozitivne samopodobe in samozavesti.

Predlogi bi lahko izboljšali in povečali uresničevanje spodbujanja samostojnosti stanovalcev, saj se zaposleni, med njimi tudi socialni delavci in delavke večkrat soočajo s prevelikim obsegom dela. Vpogled vanj sem dobila skozi izkušnje in poznavanje domov za stare ljudi, a tudi nekateri rezultati moje raziskave potrjujejo opaženo. Zato je pomembno, da se delo porazdeli in se v čim večji meri vključi tudi zunanje izvajalce, sorodnike, prostovoljce, društva, organizacije, šole, fakultete itd.

8 UPORABLJENA LITERATURA

- Agich, J. G. (2003). *Dependence and Autonomy in Old Age: An ethical framework for long-term care*. Cambridge: University Press.
- Ambrožič, M., & Mohar, Š. (2015). Metode socialnega dela s starimi ljudmi in njihova uporaba pri delu z ljudmi z demenco. *Socialno delo*, 54(1), 53–62. Pridobljeno 15. 5. 2024 s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-TNZWSYUY/7474fcb7-9eba-47ae-aafa-ee712a8dcfd9/PDF>
- Belič, M. (1997). Dom za starejše občane kot tretji dom. V I. Hojnik Zupanc (ur.), *Dodajmo življenje letom* (str. 127–134). Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
- Bond, A. L., Cutler, J. S., & Grams, A. (1995). *Promoting Successful and Productive Aging*. London: SAGE Publications.
- Burger, M. (2013). *Kakovostno preživljanje prostega časa v Domu za starejše občane Lipa* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Cerar, M. (2018). *Starost in staranje iz perspektive starih ljudi* (Magistrsko delo). Pridobljeno 19. 2. 2024 s <https://egradiva.fsd.uni-lj.si/search/?q=cerar+miriam+&id=2221>
- Crawford, K., & Walker, J. (2004). *Social Work with Older People*. Learning Matters.
- Cesar, K., Gabrovec, B., & Rihter, L. (2021). Zdrav življenjski slog starih ljudi. *Socialno delo*, 60(4), 331–346. Pridobljeno 3. 6. 2024 s https://www.revija-socialnodelo.si/mma/3.CesarGR_pp.pdf/2021122711534778/
- Čuk, S. (2011). Sodelovanje zaposlenih v domu upokojencev Polzela s svojci stanovalcev (Diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- DEOS d.d. (2023). *Institucionalno varstvo*. Pridobljeno 29. 11. 2023 s <https://www.deos.si/dejavnosti/institucionalno-varstvo/>
- Filipovič Hrast, M., Hlebec, V., Knežević Hočevar, D., Černič Istenič, M., Kavčič, M., Jelenc-Krašovec, S., Kump, S., & Mali, J. (2014). *Oskrba starejših v skupnosti: dejavnosti, akterji in predstave*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Flaker, V., Ficko, K., Grebenc, V., Mali, J., Nagode, M., & Rafaelič, A. (2019). *Hitra ocena potreb in storitev*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- Flaker, V., Mali, J., Kodele, T., Grebenc, V., Škerjanc, J., & Urek, M. (2008). *Dolgotrajna oskrba: očrt potreb in odgovorov nanje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Flaker, V., Mali, J., Rafaelič, A., & Ratajc, S. (2013). *Osebo načrtovanje in izvajanje storitev*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Flaker, V., Nagode, M., Rafaelič, A., & Udovič, N. (2011). *Nastajanje dolgotrajne oskrbe: ljudje in procesi – eksperiment in sistem*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Gov.si. Ministrstvo za solidarno prihodnost. (2023). Domovi za starejše. Pridobljeno 8. 11. 2023 s <https://www.gov.si teme/domovi-za-starejse/>
- Herod, J. & Lymbery, M. (2002). The Social Work Role in Multi-disciplinary Teams. *Practice*, 14(4), 17.
- Hlebec, V. (2009). *Starejši ljudje v družbi sprememb*. Maribor: Aristej.
- Hlebec, V., & Mali, J. (2013). *Tipologija razvoja institucionalne oskrbe starejših ljudi v Sloveniji*. *Socialno delo*, 52(1). Pridobljeno 19. 2. 2024 s https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Tipologija_URN_NBN_SI_DOC-CKBD9PRE.pdf/2019032523014285/
- Hojnik Zupanc, I. (1997). *Dodajmo življenje letom: nekaj spoznanj in nasvetov, kako se smiselno in zdravo pripraviti na starost in jo tako tudi živeti*. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
- Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje. (2010). *Življenjska obdobja*. Pridobljeno 4. 3. 2024 s <https://www.inst-antonatrstenjaka.si/gerontologija/slovar/1432.html>
- Inštitut za dolgotrajno oskrbo. (2015). *Institucionalno varstvo*. Pridobljeno 29. 11. 2023 s https://dolgotrajna-oskrba.si/potrebujem_dolgotrajno_oskrbo/institucionalno_varstvo/
- Inštitut za slovenski jezik ZRC SAZU. (2022). *Starost*. Pridobljeno 30. 10. 2023 s <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=starost>
- Jug, P. (2023). *Ustvarjalne aktivnosti v delovnoterapevtski obravnavi starejših oseb v domu starejših občanov* (Diplomsko delo). Ljubljana: Zdravstvena fakulteta. Pridobljeno 22. 10. 2023 s <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=167754&lang=slv>

- Kajtna, T. (2005). *Aktivnosti in vloga socialne delavke pri aktivnostih stanovalcev v Domu dr. Jožeta Potrča Poljčane* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Kavšek, M. (2021). *Dolgotrajna oskrba*. Novo mesto: Fakulteta za organizacijske študije.
- Kellner, M. (1999). *Vključenost starih v aktivnosti v prostem času v Domu starejših Hrastnik* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Klevišar, M. (2016). *V dom – zakaj pa ne?*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Kornhauser, A., & Mali, J. (2013). Priprava starega človeka na življenje v domu za stare ljudi. *Socialno delo*, 52(5), 321–331. Pridobljeno 7. 5. 2024 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-KGI8VVKO>
- Lymbery, M. (2005). *Social Work with Older People: Context, Policy and Practice*. London: SAGE Publications.
- Macuh, B. (2017). *Pomen dela, časa in prostega časa v postmoderni družbi*. Digitalna knjižnica Slovenije: Perfectus PRO.
- Macuh, B. (2017). *Življenjski slog starostnikov v domovih za starejše: znanstvena monografija*. Maribor: Kulturni center.
- Mali, J. (2008). *Od hiralnic do domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J. (2013). *Dolgotrajna oskrba v Mestni občini Ljubljana*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J. (2013). Socialno delo s starimi ljudmi kot specializacija stroke. *Socialno delo*, 52(1), 57-66. Pridobljeno 15. 5. 2024 s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-TWJ8V0FM/bd22daf0-f574-40e6-8e6b-406c0e9c1602/PDF>
- Mali, J., & Grebenc, V. (2021). *Strategije raziskovanja in razvoja dolgotrajne oskrbe starih ljudi v skupnosti*. Ljubljana: Založba Univerze.
- Mali, J., Flaker, V., Urek, M., & Rafaelič, A. (2018). *Inovacije v dolgotrajni oskrbi: primer domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Menec, V. H. (2003). The relation between everyday activities and successful aging: A 6-year longitudinal study. *The Journals of Gerontology: Series B*, 58(2), 74–82. Pridobljeno 7. 5. 2024 s <https://academic.oup.com/psychsocgerontology/article/58/2/S74/557840>

- Mesec, B. (2006). Očarani z močjo. *Socialno delo*, 45(3/5), str. 235–247.
- Mesec, B. (2023). *Kvalitativno raziskovanje v teoriji in praksi*. Ljubljana: Inštitut za razvojne in strateške analize.
- Milošević Arnold, V. (2005). Kakovost bivanja v domovih za stare ljudi. V M. Muršec (ur.), *Ali smo pripravljeni na starost jutrišnjega dne?: I. večdisciplinarno psihogeriatično srečanje* (str. 54–67). Maribor: Splošna bolnišnica.
- Ministrstvo za digitalno preobrazbo Republike Slovenije. (2023). *Institucionalno varstvo starejših v oskrbnih domovih*. Pridobljeno 29. 11. 2023 s <https://spot.gov.si/sl/dejavnosti-in-poklici/dejavnosti/institucionalno-varstvo-starejsih-v-oskrbnih-domovih/>
- Ministrstvo za solidarno prihodnost. (2023). *Domovi za starejše*. Pridobljeno 8.11.2023 s <https://www.gov.si teme/domovi-za-starejse/>
- Pečjak, V. (2007). *Psihologija staranja*. Bled: samozaložba.
- Ramovš, J. (2003). *Kakovostna starost: socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Škerjanc, J. (2007). Individualizacija pri zagotavljanju socialnih storitev. V L. Šugman Bohinc, P. Rapoša Tajnšek, & J. Škerjanc, (ur.), *Življenjski svet uporabnika: raziskovanje, ocenjevanje in načrtovanje uporabe virov za doseganje zelenih razpletov* (str. 79–101). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Tanner, D., & Harris, J. (2008). *Working with Older People*. Community Care.
- Trstenjak, A. (1991). *Za človeka gre: izbrana razmišljanja*. Maribor: Obzorja.
- Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO, 196/21 – ZDOsk, 82/23 in 84/23 – ZDOsk-1). (1992). Pridobljeno 29. 11. 2023 s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO869>

9 PRILOGE

9.1 Merski instrument

Vloga socialne delavke

- Kako in kaj menite, da kot socialna delavka prispevate k vključevanju stanovalcev v dejavnosti v domu in izven doma?

Kakšne naloge opravljate?

Ovire in izzivi socialne delavke

- Katere so ovire in izzivi, s katerimi se kot socialna delavka srečujete pri koordiniranju in spodbujanju vključevanja stanovalcev v dejavnosti doma?

Kako jih rešujete?

Prepoznavanje potreb stanovalcev in odzivanje nanje

- Kako kot socialna delavka prepoznate individualne potrebe stanovalcev ter kako se na njih odzovete?
- Kdo je odgovoren za prilagajanje dejavnosti in na kakšen način se le-te prilagajajo?

Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

- Kako kot socialna delavka spodbujate ohranjanje samostojnosti stanovalcev v domu za stare ljudi?

Kako predstavite samostojnost?

Kako preverjate samostojnost stanovalcev?

Sodelovanje z drugimi strokami

- Kako kot socialna delavka sodelujete z drugimi strokami, kot so medicinske sestre, fizioterapevti in delavni terapevti, pri ohranjanju in spodbujanju samostojnosti stanovalcev?

Kako potekajo vaša sodelovanja?

Kako se dogovorite ob morebitnem nestrinjanju?

Prispevanje k inovacijam

- Kako lahko kot socialna delavka prispevate k inovacijam za izboljšanje samostojnega življenja stanovalcev v domu za stare ljudi?

Kakšne so vaše ideje za prilagoditve v domu za stare ljudi?

Mnenja in ideje

- Imate še kakšna mnenja in ideje o vključevanju stanovalcev v dejavnosti, o življenju v domu za stare ljudi, samostojnosti itd.?

9.2 Odprto kodiranje

9.2.1 Odprto kodiranje intervjuja A

OZNAKA (KODA)	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A1	Menim, da sem kot socialna delavka v domu za starejše tista oseba, ki ima vlogo raziskovalke interesov, želja, potreb in navad bodočih in nato novih stanovalcev.	Socialna delavka kot raziskovalka	Vloga raziskovalke	Vloga socialne delavke
A2	Na ta način prepoznam, kaj je stanovalcu všeč, kaj ga veseli, zanima, v bistvu tudi kako bi rad preživel preostanek svojega življenja.	Prepoznavanje zanimanj stanovalcev	Prepoznavanje zanimanj	Vloga socialne delavke
A3	To začnem skupaj s stanovalcem odkrivati že ob sprejemu v dom, ko postavim nekaj uvodnih vprašanj.	Odkrivanje zanimanj ob sprejemu	Prepoznavanje zanimanj	Vloga socialne delavke
A4	Nato pa ob pripravi individualnega načrta, ki ga moram opraviti v roku dveh mesecev od prihoda stanovalca.	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke
A5	In naprej ob spremljanju stanovalca in kako se je vključil v samo življenje v domu.	Spremljanje vključitve stanovalca v življenje v domu	Spremljanje vključitve	Vloga socialne delavke
A6	Stanovalcu vedno predstavim, katere dejavnosti v domu potekajo, kako se lahko vanje vključi, kdo je zadolžen za posamezne dejavnosti, na koga se lahko obrne.	Predstavitev informacij o dejavnostih v domu za stare	Predstavitev informacij	Vloga socialne delavke
A7	Ponudim mu tudi pomoč, da ga lahko	Nudenje pomoči	Predstavitev informacij	Vloga socialne delavke

	prvič sama pripeljem ali pa le pospremim na željeno aktivnost.	transporta in spremstva		
A8	Sama imam zelo raznolik nabor opravil, ki jih opravljam. Pomoč pri vključevanju stanovalcev v aktivnosti je le ena od vseh teh nalog.	Obsežnost opravil in nalog socialne delavke	Opravila in naloge	Ovire in izzivi socialne delavke
A9	Ker obilico dela predstavlja delo z vlogami bodočih stanovalk in stanovalcev in delo s svojci, priznam, da mi pogosto zmanjka časa za konkretno spodbujanje.	Pomanjkanje časa za spodbujanje zaradi drugih obveznosti in dela	Pomanjkanje časa	Ovire in izzivi socialne delavke
A10	Poleg tega pa je izrednega pomena tudi individualno delo s stanovalci v zvezi z drugimi zadevami, na primer pomoč pri urejanju sodnih zadev, priprave dopisov.	Pisarniško delo	Opravila in naloge	Ovire in izzivi socialne delavke
A11	V glavnem je kar veliko pisarniškega dela.	Pisarniško delo	Opravila in naloge	Ovire in izzivi socialne delavke
A12	Kot izziv bi izpostavila, da vzpostavim tak način dela, ki bi mi omogočal redno preverjanje počutja, stanja, potreb in želja stanovalcev, kar pa je ob trenutnem obsegu dela socialne službe v domu zaenkrat na žalost neizvedljivo, čeprav si tega zares želim.	Neizvedljivo vzpostavljanje ustreznega načina dela	Pomanjkanje časa	Ovire in izzivi socialne delavke
A13	Želim si predvsem več stika z uporabniki.	Želja po več stikih z uporabniki	Želje	Vloga socialne delavke
A14	Izziv bi lahko pomenilo tudi organiziranje kakšne inovativne dejavnosti, ki bi jo vodila in bi se na tak način osebno	Organizacija dejavnosti in povezovanje s stanovalci	Organizacija in povezovanje	Ovire in izzivi socialne delavke

	bolje povezala s stanovalci ter jih bolje spoznala.			
A15	Na primer, da bi imela vsaj enkrat tedensko možnost izvesti kakšno delavnico, ne vem, da bi pekli piškote, skupaj prepevali, plesali.	Možnost tedenske izvedbe delavnice s stanovalci	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
A16	Prepoznavam jih prek osebnih pogovorov z njimi.	Pogovori s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A17	Je pa raziskovanje teh potreb zares pomembno.	Pomembnost prepoznavanja potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A18	Na primer gospa, ki pove: »Jaz sem bila od nekdaj bolj samotarka.« Zdaj ali je gospa res taka po naravi, ali pa je to njena bolečina in bi si želela, da bi bila kam vključena, pa se ne zna vključiti sama, no, tukaj je potrebno potem bolj raziskati situacijo.	Pogovori s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A19	In po navadi mi pri tem pomaga več pogovorov skozi katere prepoznam celotno življenjsko zgodbo.	Pogovori s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A20	Nekatere potrebe mi stanovalci zaupajo in izpostavijo že sami.	Samostojno zaupanje potreb	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A21	Druge moram pa malo bolj spraševati kako in kaj.	Spraševanje o potrebah	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A22	Ampak vedno potrebe predstavim na sestankih, da lahko celoten tim deluje v smeri zadovoljevanja.	Predstavitev potreb na timskem sestanku	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A23	Temu so namenjeni tudi individualni načrti, ki bi po mojem mnenju morali biti še bolj poglobljeni.	Individualni načrt	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A24	Ampak kot sem že omenila se večkrat	Večkratno pomanjkanje časa	Pomanjkanje časa	Ovire in izzivi socialne delavke

	zgodi, da imam premalo časa.			
A25	Za prilagajanje dejavnosti so odgovorni vsi zaposleni, vsak na svoj način in s svojim prispevkom.	Odgovornost vseh zaposlenih pri prilagoditvah	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A26	Delovna terapevtka vidi situacijo in prilagoditve iz vidika svojega poklica, prav tako fizioterapevtka, spet jaz kot socialna delavka drugače in zdravstveni delavci enako po svoje.	Različni vidiki strok	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A27	Vsak strokovni delavec v domu pa zagotovo pozna stanovalca in lahko dejavnosti sooblikuje na način, kot on sam vidi možnosti vključitve stanovalca v sistem življenja v domu.	Poznavanje stanovalcev in lažje prilagajanje dejavnosti	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A28	Na primer delovna terapevtka in fizioterapevtka po navadi stanovalcem priskrbita vozičke in hodulje za lažjo vključitev.	Skrb fizioterapije in delovne terapije	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A29	Jaz skrbim za prenos informacij o zanimanju in željah, na primer, če se stanovalka zanima za obisk svete maše to povem zaposlenim, ki so za to zadolženi, da so pozorni, da stanovalko usmerijo in pospremito tja.	Skrb socialne delavke	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A30	Prav zato so tudi individualni načrti oblikovani tako, da vsak od članov tima prispeva v njegovo nastajanje.	Odgovornost vseh zaposlenih pri prilagoditvah	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
A31	Na to vprašanje pa ne vem, kako bi odgovorila.	Ne vem, kako odgovoriti	Brez odgovora	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

A32	Morda tako, da jih redno spominjam na aktivnosti, ki v domu potekajo.	Opominjanje na dejavnosti	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
A33	Jih spodbujam k redni udeležbi.	Spodbujanje redne udeležbe	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
A34	Ker se na tak način krepijo v psihofizični kondiciji ter pridobivajo na samostojnosti.	Psihofizična krepitev in samostojnost	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
A35	Včasih jih tudi vprašam, kako se jim zdi na določenih dejavnostih in če bi še kaj dodali.	Povpraševanje za mnenje, ideje, predloge	Mnenje stanovalcev	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
A36	Z njimi sodelujem vsak dan, na rednih dnevnih raportih in individualno z vsakim posebej po potrebi.	Vsak dan	Pogostost sodelovanja	Sodelovanje z drugimi strokami
A37	Kjer se razpravlja o stanovalcih ter načinih dela z njimi, da bi zagotovili kar se da veliko mero zadovoljstva.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
A38	Skupaj pripravljamo individualne načrte oziroma jih vsak od tima sooblikuje glede na svoje področje dela.	Individualni načrt glede na stroko	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
A39	Menim, da je prav socialna delavka v domu tista oseba, ki naj bi najbolj aktivno spodbujala svoje sodelavce h prilagajanju domskih aktivnosti glede na izražene individualne potrebe in želje stanovalcev.	Oseba za spodbujanje sodelavcev h prilagoditvam dejavnosti	Spodbujanje sodelavcev	Vloga socialne delavke
A40	Kot socialna delavka imam ustrezna znanja in veščine, da lahko opozarjam na pomembnost prilagajanja.	Ustrezna znanja glede pomembnosti prilagoditev	Znanja in veščine	Vloga socialne delavke
A41	Če zaznam še kakšne možne dodatne	Predstavitev dodatnih prilagoditev	Spodbujanje sodelavcev	Vloga socialne delavke

	prilagoditve, jih prav tako predstavim na raportih.			
A42	Da s pomočjo sodelavcev poiščemo ustrezne odgovore.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
A43	Moj cilj je, da se stanovalci čim prej privadijo na življenje v domu.	Čim hitrejša prilagoditev stanovalcev na življenje v domu	Cilji	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
A44	In nimajo občutka, da so zaprti v institucijo.	Brez občutka institucije	Cilji	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
A45	In da njihove želje ne pomenijo nič.	Želje stanovalcev niso brez pomena	Cilji	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
A46	Prispevam lahko z nepretrgno aktivnostjo, podajanjem predlogov, pobud.	Aktivno sodelovanje, predlogi in pobude	Aktivno vključevanje	Prispevanje k inovacijam
A47	S stalnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem s področja skrbi za starejše.	Redno izobraževanje na področju skrbi za starejše	Izobraževanje	Prispevanje k inovacijam
A48	Ter s prenašanjem pridobljenega znanja naprej med svoje sodelavce.	Prenašanje pridobljenega znanja na sodelavce	Prenos znanja	Prispevanje k inovacijam
A49	Socialne delavke smo kot neke koordinatorke, ki zaznamo in razumemo potrebe stanovalcev.	Koordinatorica glede potreb stanovalcev	Vloga koordinatorke	Vloga socialne delavke
A50	Nato pa naloge porazdelimo med ostale člane tima.	Razdelitev nalog med ostale člane tima	Vloga koordinatorke	Sodelovanje z drugimi strokami
A51	In preverimo, če so bile uspešno opravljene.	Preverba uspešne izvedbe nalog	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
A52	Moje osebno mnenje je, da je sicer prav, da je socialna delavka vključena tudi v dejavnosti in aktivnosti, ki v domu potekajo.	Pomembnost vključevanja v dejavnosti	Vključevanje v aktivnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
A53	Se je pa potrebno zavedati, da ima socialna delavka tudi mnogo drugih	Raznolikosti vlog socialne delavke	Več vlog	Vloga socialne delavke

	pomembnih vlog v domu.			
A54	Ena od teh pomembnih vlog je na primer vloga zaupnika stanovalcev.	Pomembnost vloge zaupnika stanovalcev	Vloga zaupnika	Vloga socialne delavke
A55	Vloga mediatorja v konfliktih, ki so tudi zelo pogosti tako med stanovalci kot med svojci in stanovalci.	Pomembnost vloge mediatorja v konfliktih	Vloga mediatorja	Vloga socialne delavke
A56	Potem vloga tistega, ki na dom pripravlja bodoče stanovalce in jim da nek topel občutek.	Priprava na prihod v dom	Prvi stik	Vloga socialne delavke
A57	Menim, da je prav, da se upošteva širok spekter dela, ki ga socialna delavka opravlja.	Obsežnost opravil in nalog socialne delavke	Opravi in naloge	Ovire in izzivi socialne delavke
A58	In da je vsaka naloga pomembna za celotno delovanje socialne službe.	Pomembnost vsake naloge za delovanje socialne službe	Pomembnost nalog	Vloga socialne delavke
A59	Za načrtovanje, izvedbo in evalvacijo dejavnosti v domu bi se lahko dodatno aktiviralo in vključilo tudi druge profile delavcev v domu.	Vključevanje in aktivacija drugih zaposlenih v dejavnosti	Vključevanje zaposlenih	Sodelovanje z drugimi strokami
A60	Da ne bi bilo vse v rokah tima.	Ne vse v rokah tima	Razbremenitev tima	Sodelovanje z drugimi strokami

9.2.2 Odprto kodiranje intervjuja B

OZNAKA (KODA)	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B1	Kot socialna delavka sem v stiku s stanovalcem oziroma svojci že od urejanja sprejema.	Priprava na prihod v dom	Prvi stik	Vloga socialne delavke
B2	Ko se velikokrat opazi mreža ljudi, ki jo upravičenec ima in bo potencialno predstavljala njegov nabor obiskovalcev.	Opažanje socialne mreže	Socialna mreža	Vloga socialne delavke
B3	Sem tista, ki me stanovalec prvo spozna.	Prva oseba, ki jo stanovalec spozna	Prvi stik	Vloga socialne delavke

B4	Ki sem njegova oseba za pomoč pri vključevanju v prostor in v življenje, ki je lahko polno ali pa pusto.	Spremljanje vključitve stanovalca v življenje v domu	Spremljanje vključitve	Vloga socialne delavke
B5	Stanovalca je potrebno v prvem mesecu in tudi kasneje, če je še to potrebno večkrat motivirati, pospremiti, navdušiti za obiske rednih aktivnosti in planiranih dogodkov.	Opominjanje na dejavnosti	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
B6	Ki so namenjeni prav stanovalcem.	Dejavnosti namenjene stanovalcem	Dejavnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
B7	In temu, da se izboljšajo njegovi socialni stiki.	Izboljšanje socialnih stikov	Dejavnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
B8	Mnogi imajo lepo oblikovano mrežo stikov že pred prihodom v dom.	Opažanje socialne mreže	Socialna mreža	Vloga socialne delavke
B9	In jo ohranjajo tudi v času bivanja.	Ohranjanje socialne mreže	Socialna mreža	Vloga socialne delavke
B10	Mnogi pa so popolnoma osamljeni.	Nekateri popolnoma osamljeni	Socialna mreža	Vloga socialne delavke
B11	In, v kolikor so sami pripravljeni, se jim lahko oblikuje popolnoma nova socialna mreža, ki je sestavljena iz stanovalcev, ki mu popolnoma ustrezajo, zaposlenih, prostovoljcev in tudi drugih svojcev, ki prihajajo v dom na obisk.	Možnost oblikovanja nove socialne mreže	Socialna mreža	Vloga socialne delavke
B12	Največkrat so ovire pri koordiniranju in spodbujanju stanovalcev samih.	Ovire pri koordinaciji in spodbujanju stanovalcev	Koordinacija in spodbujanje	Ovire in izzivi socialne delavke
B13	Ki so pogosto odklonilni in jih je potrebno večkrat spomniti, da nekam gredo oziroma si tega želijo.	Stanovalci pogosto odklonilni	Odklanjanje	Ovire in izzivi socialne delavke
B14	Sicer je koordinacija timsko delo.	Koordinacija kot timsko delo	Timsko delo	Sodelovanje z drugimi strokami

B15	Vse redne aktivnosti planiramo na podlagi letnega plana.	Dejavnosti načrtovane na podlagi letnega plana	Načrtovanje dejavnosti	Sodelovanje z drugimi strokami
B16	Plane mesečnih aktivnosti se preverja s stanovalci na pogovornih urah.	Plan mesečnih aktivnosti preverjen s stanovalci na pogovornih urah	Pogovorne ure	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
B17	Letno pa se pregleda učinkovitost in obiskanost aktivnosti.	Letno pregledovanje učinkovitosti in obiskanosti dejavnosti	Načrtovanje dejavnosti	Sodelovanje z drugimi strokami
B18	In na podlagi rezultatov se kakšne tudi ukine.	Ukinjanje dejavnosti na podlagi rezultatov	Ukinitve dejavnosti	Ovire in izzivi socialne delavke
B19	In vpelje nove, ki jih predlagajo stanovalci ali zaposleni, ki nekako začitijo, vidijo pomen uvedbe neke nove zadeve.	Uvajanje novih dejavnosti glede na predloge in želje stanovalcev in zaposlenih	Uvajanje novih dejavnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
B20	Stanovalec kot celota in vse njegove individualne potrebe so vedno v ospredju.	Pomembnost prepoznavanja potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B21	Če se le da jih poskušamo izvajati, spoštovati, negovati že od sprejema dalje.	Pomembnost prepoznavanja potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B22	Pred sprejemom damo upravičencem in njihovim svojcem obrazec Moja življenjska zgodba.	Življenjska zgodba	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B23	V katero nam vpišejo čim več informacij o njegovem ritmu in vsebini poteka dneva pred prihodom v dom.	Informacije o življenju pred prihodom v dom	Pred prihodom v dom	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B24	V enem mesecu bivanja za vsakega stanovalca izdelamo tudi osebni individualni načrt.	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke
B25	Ki je osnova.	Osnova za prepoznavanje potreb	Individualni načrt	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B26	In ga enkrat letno tudi evalviramo.	Evalvacija individualnega načrta	Individualni načrt	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje

B27	In ob vsaki spremembi, ki vpliva na ceno storitve.	Evalvacija individualnega načrta	Individualni načrt	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B28	Potrebe se prepoznavajo iz Moje življenjske zgodbe, iz pripovedi svojcev, iz pogovorov vseh strokovnih in drugih zaposlenih s stanovalcem.	Življenjska zgodba	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B29	Odgovorni smo vsi zaposleni.	Odgovornost vseh zaposlenih	Odgovornost	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B30	Da prepoznavamo, kaj je stanovalcem všeč, kaj jih moti.	Odgovornost vseh zaposlenih	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B31	In da to tudi upoštevamo v smislu, da je prav za večino.	Upoštevanje, da ustreza večini	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B32	Čisto vsega se ne da individualizirati.	Nezmožnost individualizirati vsega	Individualno delo	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
B33	Ker nimamo kadrovskega normativa ena na ena.	Brez individualnega kadrovskega normativa	Pomanjkanje kadra	Ovire in izzivi socialne delavke
B34	V naši enoti skrbimo za 120 stanovalcev.	Skrb za 120 stanovalcev	Oskrba	Ovire in izzivi socialne delavke
B35	Od tega jih je 60 v oskrbi IV (osebe z diagnozo demenca).	60 stanovalcev v oskrbi IV	Oskrba	Ovire in izzivi socialne delavke
B36	In toliko v posebni obliki varstva, ki je namenjena odraslim osebam s posebnimi potrebami.	60 stanovalcev v posebni obliki varstva za odrasle osebe s posebnimi potrebami	Oskrba	Ovire in izzivi socialne delavke
B37	Za vse stanovalce upoštevamo načelo, da si vsak naredi vse, kar še zmore sam.	Narediti sam, kar še zmore sam	Načelo samostojnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
B38	Da se ga le vodi in usmerja.	Vodenje in usmerjanje	Načelo samostojnosti	Spodbujanje in ohranjanje samostojnosti
B39	Ter pomaga samo tam, kjer je pomoč potrebna.	Vodenje in usmerjanje	Načelo samostojnosti	Spodbujanje in ohranjanje samostojnosti
B40	Tak način dela od nas zahteva še več potrpljenja, še več motiviranja stanovalcev.	Več potrpljenja in motivacije pri takšnem načinu dela	Potrpljenje in motivacija	Spodbujanje in ohranjanje samostojnosti

B41	Kar pa na dolgi rok pomeni, da skrbimo za ohranjanje obstoječe kondicije čim dlje v starost vsakega posameznika.	Skrb za ohranjanje samostojnosti na dolgi rok	Načelo samostojnosti	Spodbujanje in ohranjanje samostojnosti
B42	Sem del strokovnega tima.	Članica strokovnega tima	Strokovni tim	Sodelovanje z drugimi strokami
B43	Ki se redno koordinira o vseh aktivnostih, vključevanjih in tudi spremembah.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
B44	Srečujemo se najmanj enkrat mesečno.	1x mesečno	Pogostost sodelovanja	Sodelovanje z drugimi strokami
B45	Ko sta prisotni na timu tudi strokovna vodja in glavna sestra.	Prisotni tudi strokovna vodja in glavna sestra	Strokovni tim	Sodelovanje z drugimi strokami
B46	Rešujemo skupaj dileme, ki jih posamezni strokovni delavec opaža.	Skupinsko reševanje zaznanih dilem	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
B47	In se dogovorimo za delovanje za v naprej.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
B48	Vodimo tudi zapisnike teh srečanj.	Vodenje zapisnikov timskih srečanj	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
B49	Kot socialna delavka sem vpeta v vse strokovne svete, komisije, delovne skupine, kjer se oblikujejo novo dogovorjene poti osnovne dejavnosti.	Vpetost v vse dejavnosti o novo dogovorjenih poteh	Aktivna vloga	Vloga socialne delavke
B50	Del našega dela pa so nenehne spremembe.	Nenehne spremembe kot del socialnega dela	Spremembe	Ovire in izzivi socialne delavke
B51	Ki jih je potrebno sproti vplesti v svoje delo	Sprotno vpletanje sprememb v delo	Spremembe	Ovire in izzivi socialne delavke
B52	Socialna delavka mora biti v svojem delu fleksibilna in prilagodljiva.	Fleksibilnosti in prilagodljivost	Znanja in veščine	Vloga socialne delavke
B53	Saj so edine stalnice njenega delovanja prav spremembe, na področju zakonodaje, delovanja institucije, stanja	Nenehne spremembe kot del socialnega dela	Spremembe	Ovire in izzivi socialne delavke

	stanovalec, stanje kadrovske problematike in vsega ostalega.			
B54	Kot socialna delavka doma, ki deluje na tem področju že skoraj 40 let.	Socialna delavka, zaposlena že skoraj 40 let	Zaposlitev	Mnenja in ideje
B55	Lahko povem, da je aktivna vloga socialne delavke izrednega pomena za vključevanje vsakega posameznika.	Pomembnost vsake naloge za delovanje socialne službe	Pomembnost nalog	Vloga socialne delavke
B56	Socialna delavka sooblikuje kakovost življenja stanovalcev na podlagi predhodnega poznavanja potreb le-teh.	Pomembnost prepoznavanja potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje

9.2.3 Odprto kodiranje intervjuja C

OZNAKA (KODA)	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C1	Kot socialna delavka imam pomembno vlogo pri vključevanju v dejavnosti.	Pomembnost vključevanja v aktivnosti	Vključevanje v aktivnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
C2	Saj sem ena izmed prvih oseb, ki naveže stik s stanovalcem ob prihodu v dom.	Prva oseba, ki jo stanovalec spozna	Prvi stik	Vloga socialne delavke
C3	Tako že od sprejema stanovalca v dom z njim razvijam odnos.	Navezovanje stika s stanovalcem od sprejema naprej	Stik od sprejema naprej	Vloga socialne delavke
C4	Vključevanje v dejavnosti pa poteka skozi pogovor.	Pogovor s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C5	Z vzpostavljenim odnosom je motiviranje stanovalcev za vključevanje v dejavnosti lažje.	Več potrpljenja in motivacije pri takšnem načinu dela	Potrpljenje in motivacija	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
C6	Nekateri stanovalci se	Samovoljno vključevanje	Načelo samostojnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

	samovoljno vključujejo v dejavnosti.	stanovalcev v dejavnosti		
C7	Nekateri potrebujejo vzpodbudo.	Spodbujanje redne udeležbe	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
C8	Nikakor pa se osebe ne sme siliti.	Samovoljno vključevanje stanovalcev v dejavnosti	Načelo samostojnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
C9	Ovire se kažejo predvsem pri tistih stanovalcih, ki imajo težave pri prilagajanju na dom.	Stanovalci, ki se težko prilagodijo na dom	Težave	Ovire in izzivi socialne delavke
C10	Takrat se pokaže odpor pri vključevanju v aktivnosti, odpor pri navezovanju stikov z drugimi stanovalci, včasih pa tudi odpor do sodelovanja z vsemi zaposlenimi.	Stanovalci pogosto odklonilni	Odklanjanje	Ovire in izzivi socialne delavke
C11	Individualne potrebe spoznam preko pogovora z njimi.	Pogovor s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C12	Pa tudi s pogovorom in pridobivanjem informacij od drugih služb v domu.	Informacije drugih služb v domu	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C13	Odzovem se odvisno od situacije.	Odziv odvisen od situacije	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C14	Nekatere potrebe se zadovoljijo z lahkoto.	Poznavanje stanovalcev in lažje prilagajanje dejavnosti	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C15	O nekaterih pa se moramo pogovoriti zaposleni med sabo, da poiščemo ustrezno zadovoljitev.	Pogovor za lažjo zadovoljitev	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C16	Odgovorna je delovna terapevtka.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C17	Prilagajajo pa se glede na njihovo	Prilagoditve glede na	Zdravstveno stanje	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje

	zdravstveno stanje.	zdravstveno stanje stanovalca		
C18	Pomembno je redno vključevanje stanovalcev v dejavnosti.	Pomembnost vključevanja v aktivnosti	Vključevanje v aktivnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
C19	Saj s tem pridobivajo na samostojnosti.	Skrb za ohranjanje samostojnosti na dolgi rok	Načelo samostojnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
C20	Seveda je pomembno, da so dejavnosti prilagojene na njihove zmožnosti opravljanja nalog.	Prilagoditve glede na zdravstveno stanje stanovalca	Zdravstveno stanje	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C21	Prisotna sem pri izvajanju določenih organiziranih aktivnosti, ki jih sodelavci izvajajo s stanovalci.	Prisotnost socialne delavke pri izvajanju dejavnosti	Prisotnost	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
C22	Največkrat so to kakšne prireditve, ki so organizirane za vse stanovalce.	Prisotnost socialne delavke pri izvajanju dejavnosti	Prisotnost	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
C23	Drugače pa glede vključevanja več za to skrbi delovna terapevtka v sodelovanju z zdravstvenim osebjem.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C24	Ki jo seznanj z zdravstvenimi stanji posameznika.	Prilagoditve glede na zdravstveno stanje stanovalca	Zdravstveno stanje	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C25	Prispevam lahko s poglobljanjem in razumevanjem potreb starostnikov v domu.	Poglobljanje in razumevanje potreb starostnikov v domu	Razumevanje potreb	Prispevanje k inovacijam
C26	Na tak način lahko vzpostavim nove programe.	Vzpostavitev novih programov	Novi programi	Prispevanje k inovacijam
C27	Ki jih izvajam sama ali s pomočjo drugih	Samostojno ali skupinsko izvajanje programov	Novi programi	Prispevanje k inovacijam

	strokovnih služb.			
C28	Menim, da bi morala biti za izvajanje aktivnosti in redno spremljanje stanovalcev zaposlena še ena socialna delavka.	Zaposlitev dodatne socialne delavke	Zaposlitev	Mnenja in ideje
C29	Ki bi opravljala del nalog animatorke.	Dodatna socialna delavka za opravljanje nalog animatorke	Animatorka	Mnenja in ideje
C30	Saj lahko posameznikove potrebe najboljše zaznaš in prepoznaš, ko se vključiš v dejavnosti in v vsakdanje življenje in bivanje v domu.	Poznavanje potreb ob vključitvi v dejavnosti in vsakdanje življenje	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
C31	Žal imamo socialne delavke v domu več opravka s papirologijo.	Pisarniško delo	Opravi in naloge	Ovire in izzivi socialne delavke
C32	In to me včasih jezi in žalosti.	Občutek jeze in žalosti	Čustva	Mnenja in ideje

9.2.4 Odprto kodiranje intervjuja D

OZNAKA (KODA)	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D1	V domu skrbim za vključevanje stanovalcev v dejavnosti.	Tedenska možnost izvedbe delavnice s stanovalci	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
D2	Na način, da na podlagi individualnega načrta vsakega stanovalca in tudi podrobnega pogovora o željah posameznega stanovalca.	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke
D3	Skušam vsakega stanovalca spodbuditi k vključitvi v dejavnosti, ki bi ga	Spodbujanje redne udeležbe	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

	zanimale in ki se v domu izvajajo.			
D4	Po navadi spodbujam k aktivnostim, ki so jih izvajali včasih, tudi pred kratkim doma.	Spodbujanje redne udeležbe	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
D5	Saj so nekateri vključeni tudi v društva upokojencev.	Vključenost v društva upokojencev	Društva	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
D6	Če posebnih aktivnostih nimajo, jim pustim čas, da vidijo, kaj jim paše.	Pustiti čas	Potrpljenje in motivacija	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
D7	Kot socialna delavka aktivno sodelujem pri celotni organizaciji obiskovanja osnovnošolskih otrok v domu.	Sodelovanje pri organizaciji obiskov otrok v domu	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
D8	Tako, da mesečno obiskujejo določene stanovalce, ki si tega želijo.	Sodelovanje pri organizaciji obiskov otrok v domu	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
D9	Prav tako se sestajam tedensko s prostovoljci, ki v domu vodijo skupine za samopomoč.	Srečanje s prostovoljci skupine za samopomoč	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
D10	Vodim tudi skupino za prehrano, pri kateri se lahko stanovalci in svojci pogovorijo z vodjo kuhinje, dipl. med. sestro in direktorico o sami prehrani.	Vodenje skupine za prehrano	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
D11	V čim večjem obsegu se vključujem in obiščem tudi druge dejavnosti v domu, kolikor mi čas dopušča.	Tedenska možnost izvedbe delavnice s stanovalci	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
D12	Največja ovira, s katero se srečujem je pomanjkanje časa.	Večkratno pomanjkanje časa	Pomanjkanje časa	Ovire in izzivi socialne delavke
D13	Saj zaradi obilice drugih delovnih nalog, temu ne morem posvetiti toliko časa, kot bi si ga želela.	Obsežnost opravil in nalog socialne delavke	Opravila in naloge	Ovire in izzivi socialne delavke

D14	Prepoznam jih s pomočjo individualnega načrta posameznega stanovalca.	Osnova za prepoznavanje potreb	Individualni načrt	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
D15	In tudi preko pogovorov s stanovalci.	Pogovori s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalce v	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
D16	Večkrat vključim tudi svojce, da mi predstavijo njihovo videnje.	Vključevanje svojcev, da predstavijo svoje videnje	Vključevanje svojcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
D17	Kar se večkrat izkaže kot zelo učinkovito.	Vključevanje svojcev zelo učinkovito	Vključevanje svojcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
D18	Saj so prej vsaj za krajši čas skrbeli za svojega svojca.	Skrb za svojca pred prihodom v dom	Vključevanje svojcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
D19	V individualnem načrtu zaposleni opredelimo tudi želje in zanimanja stanovalcev glede vključevanja v aktivnosti.	Osnova za prepoznavanje potreb	Individualni načrt	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
D20	In jih poskušamo čim bolj uresničevati.	Skrb socialne delavke	Odzivanje na potrebe stanovalce v	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
D21	Za dejavnosti v domu je v večji meri odgovorna delovna terapevtka.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
D22	Posamezne dejavnosti kot so obiski osnovnošolskih prostovoljcev v domu, skupine za samopomoč, skupina za prehrano, pa organiziram in vodim tudi sama kot socialna delavka.	Tedenska možnost izvedbe delavnice s stanovalci	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
D23	Sproti tudi preverjam, če imajo stanovalci še kakšno željo glede dodatnih dejavnosti ali drugih sprememb pri izvajanju.	Sprotno preverjanje želja stanovalcev glede dejavnosti	Preverjanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
D24	Zato da jih lahko prilagodim na podlagi njihovih potreb.	Možnost prilagoditve dejavnosti na podlagi njihovih potreb	Prilagoditve	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
D25	Na način, da poskušam	Spodbujanje redne udeležbe	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

	individualno stanovalce spodbuditi k različnim dejavnostim.			
D26	Katere lahko pripomorejo k ohranjanju njihove samostojnosti	Skrb za ohranjanje samostojnosti na dolgi rok	Načelo samostojno sti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
D27	Seveda prilagojene glede na zmožnosti vsakega stanovalca posebej.	Možnost prilagoditve dejavnosti na podlagi njihovih potreb	Prilagoditv e	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
D28	Mesečno se vključujem na kolegij, kjer se zberemo diplomirane sestre, socialna delavka, fizioterapevtka, delovna terapevtka ter direktorica.	Mesečno vključevanje na kolegij	Kolegij	Sodelovanje z drugimi strokami
D29	Pogovorimo se o sprotnih, aktualnih vprašanjih, velikokrat tudi glede organizacije dejavnosti v domu, na primer organizacija kakšnega večjega dogodka kot je prireditve ob 70- letnici doma, kjer smo bili vključeni tako zaposleni, kot tudi stanovalci, organizacija izletov, novoletnega kosila, obdarovanja stanovalcev...	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
D30	Kot socialna delavka velikokrat prevzamem določene naloge pri organizaciji in izvedbi.	Pomembnost vsake naloge za delovanje socialne službe	Pomembno st nalog	Vloga socialne delavke
D31	Po navadi kakšen govor ali pa tudi program.	Izvedba govora ali programa na prireditvah	Delavnice s stanovalci	Vloga socialne delavke
D32	Ponudim lahko predloge in se jih trudim uresničiti.	Aktivno sodelovanje, predlogi in pobude	Aktivno vključevan je	Prispevanje k inovacijam
D33	Vedno pa se ob katerihkoli predlogih pogovorimo na	Skupinsko reševanje zaznanih dilem	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami

	kolegiju z ostalimi zaposlenimi.			
D34	Včasih je določene premike težko uresničiti sam.	Težko samostojno uresničevanje premikov	Težave	Ovire in izzivi socialne delavke
D35	Moraš imeti kar veliko podporo ostalih, predvsem, da ti tudi pomagajo.	Podpora in pomoč ostalih zaposlenih	Podpora in pomoč	Sodelovanje z drugimi strokami
D36	Najbolj pomembno se mi zdi, da smo vsi zaposleni v domu, ne le socialna delavka, odprti.	Pomembnost odprtosti zaposlenih	Odprtost	Sodelovanje z drugimi strokami
D37	Da prisluhnemo stanovalcem glede njihovih želja in potreb ter to poskušamo čim bolj uresničevati.	Poglobljanje in razumevanje potreb starostnikov v domu	Razumevanje potreb	Prispevanje k inovacijam
D38	Le tako lahko skupaj soustvarimo dobro klimo in povezanost med stanovalci, zaposlenimi in svojci.	Soustvarjanje dobre klime in povezanosti med stanovalci, zaposlenimi in svojci	Dobra klima	Prispevanje k inovacijam
D39	Pomembno je, da znamo prisluhniti tudi svojcem in jih redno vključujemo v dom.	Pomembnost prisluhniti svojcem in jih tudi vključiti	Vključevanje svojcev	Prispevanje k inovacijam
D40	Čeprav glavino oskrbe izvajamo zaposleni.	Izvajanje oskrbe s strani zaposlenih	Oskrba	Sodelovanje z drugimi zaposlenimi
D41	In pa seveda zelo pomembno je dobro sodelovanje zaposlenih.	Pomembnost dobrega sodelovanja zaposlenih	Dobra klima	Prispevanje k inovacijam
D42	Da imajo vsi enake cilje.	Enaki cilji vseh zaposlenih	Cilji	Mnenja in ideje
D43	Menim, da je glavni cilj zadovoljstvo stanovalcev.	Zadovoljstvo stanovalcev glavni cilj	Cilji	Mnenja in ideje
D44	Saj se ravno oni soočajo z najtežjim korakom, selitvijo.	Soočanje stanovalcev z najtežjim korakom – selitvijo	Težave	Ovire in izzivi socialne delavke

9.2.5 Odprto kodiranje intervjuja E

OZNAKA (KODA)	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E1	Kot socialna delavka v domu se v dejavnosti s stanovalci ne	Večkratno pomanjkanje časa	Pomanjkanje časa	Ovire in izzivi socialne delavke

	vključujem v tolikšni meri kot bi si želela.			
E2	Za to poskrbi delovna terapevtka v sodelovanju z varuhi, ki so zaposleni pri nas.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
E3	Vključujem pa se v dejavnost praznovanja rojstnih dni stanovalcev in v pomembnejše dogodke v domu kot so obletnica doma, Martinovanje, novoletno praznovanje, zbori stanovalcev.	Izvedba govora ali programa na prireditvah	Vključevanje v dejavnosti	Vloga socialne delavke
E4	Velikokrat se odpravim tudi po domu in poklepetam s stanovalci.	Sprehod po domu in klepet s stanovalci	Vključevanje v dejavnosti	Vloga socialne delavke
E5	Ker tako na nek način poskrbim za izboljšanje socialnih stikov z njimi in med njimi.	Skrb za izboljšanje socialnih stikov z njimi in med njimi	Socialna mreža	Vloga socialne delavke
E6	Pri nas je to delo delovne terapevtke.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
E7	V primeru, da bi to delo opravljala socialna delavka, pa vidim oviro predvsem v pomankanju časa.	Večkratno pomanjkanje časa	Pomanjkanje časa	Ovire in izzivi socialne delavke
E8	In ker se preveč ukvarjamo s papirologijo.	Pisarniško delo	Opravila in naloge	Ovire in izzivi socialne delavke
E9	Socialna služba je dolžna za vsakega uporabnika izdelati individualni načrt ob prihodu v dom.	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke

E10	Že ob sprejemu zaprosim za življenjsko zgodbo.	Življenjska zgodba	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
E11	Se z njimi pogovorim o njihovih željah in individualnih potrebah, ki jih je imel v domačem okolju in jih bo imel po vsej verjetnosti tudi v domu.	Pogovor s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
E12	Ob izdelavi individualnega načrta s stanovalcem opravim še en poglobljen pogovor in tako lahko prepoznam individualne potrebe.	Pogovor s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
E13	Odzovem pa se tako, da jih predstavim na jutranjem timu.	Odgovornost vseh zaposlenih pri prilagoditvah	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
E14	Da se vsi zaposleni z njimi seznanimo in se jih potrudimo uresničiti in tako stanovalcem omogočiti čimbolj prijetno bivanje pri nas.	Poznavanje stanovalcev in lažje prilagajanje dejavnosti	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
E15	Delovna terapevtka.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
E16	Ki prilagaja dejavnosti glede na potrebe in želje stanovalcev.	Možnost prilagoditve dejavnosti na podlagi njihovih potreb	Prilagoditve	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
E17	Sproti povpraša o njihovih predlogih.	Sprotno preverjanje želja stanovalcev glede dejavnosti	Preverjanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
E18	In uvede tudi nove dejavnosti, ki se ji zdijo aktualne.	Uvajanje novih dejavnosti glede na predloge in želje stanovalcev in zaposlenih	Uvajanje novih dejavnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
E19	Odvisno od odzivnosti potem dejavnosti	Možnost prilagoditve dejavnosti na podlagi njihovih potreb	Prilagoditve	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

	ohranimo ali jih spreminjamo.			
E20	S pogovori in s spodbujanjem, da se dejavnosti v čim večji meri udeležujejo samoiniciativno in samostojno.	Samovoljno vključevanje stanovalcev v dejavnosti	Načelo samostojnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
E21	Sodelujemo v timu.	Članica strokovnega tima	Strokovni tim	Sodelovanje z drugimi strokami
E22	Vsak dan imamo v moji pisarni kratek 15-minutni sestanek, kjer se seznanimo z dejavnostmi, ki bodo v tistem dnevu potekale.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
E23	Na sestanku se tudi dogovorimo, če je potrebna pomoč pri transportu stanovalcev na dejavnosti ali spremstvo stanovalcev.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
E24	Aktivno sodelujem in predlagam oblikovanje programa za izboljšanje življenja starejših prebivalcev v domu za stare.	Vpetost v vse dejavnosti o novo dogovorjenih poteh	Aktivna vloga	Vloga socialne delavke
E25	Predloge izrazim na podlagi izraženih želja stanovalcev in pri izdelavi individualnih načrtov, pa tudi kasneje, po pogovorih s posamezniki.	Aktivno sodelovanje, predlogi in pobude	Aktivno vključevanje	Prispevanje k inovacijam
E26	Socialna delavka je tudi oseba, pri kateri se stanovalci najprej oglašijo, če želijo kakšno spremembo ali imajo kakšno pritožbo in drugo zadevo, za	Prva oseba pri pomoči stanovalcem v zadevah, v katerih ne znajo postopati	Prvi stik	Vloga socialne delavke

	katero ne vedo, kako bi jo izpeljali oziroma v zadevi ne znajo postopati.			
E27	Pomembno je, da znam stanovalce usmeriti in če nekaj ne vem takoj, da znam poiskati ustrezne informacije.	Predstavitev informacij o dejavnostih v domu za stare	Predstavitev informacij	Vloga socialne delavke
E28	Menim, da je vključevanje stanovalcev v dejavnosti ključnega pomena za aktivno preživljanje časa v domu.	Pomembnost vključevanja v aktivnosti	Vključevanje v aktivnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
E29	Stanovalci se s tem, ko se vključujejo v dejavnosti počutijo pomembne in aktivne.	Občutek pomembnosti ob vključitvi v dejavnosti	Občutki	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
E30	Imajo pa tudi občutek zapolnjenega dneva.	Občutek zapolnjenega dneva	Občutki	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
E31	Večkrat izrazijo željo, da se vključujejo v vsakdanja opravila kot so lupljenje čebule, česna, zlaganje perila, peka piškotov, saj jim to pričara domače vzdušje in občutek koristnosti.	Izražanje želje po vsakdanjih opravilih, zaradi občutka domačnosti in koristnosti	Občutki	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
E32	To jim moramo omogočiti, da se počutijo kot doma, pa čeprav se to včasih zdi nemogoče.	Kljub občutku nemogočnosti pomembno omogočiti občutke, da so kot doma	Občutki	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

9.2.6 Odprto kodiranje intervjuja F

OZNAKA (KODA)	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
F1	S poznavanjem stanovalca,	Opominjanje na dejavnosti	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

	njegovih navad, socialne mreže lahko usmerim in jim predstavim možnosti, ki jih ustanova ponuja.			
F2	Največja ovira je to, da se občasno pokrivajo storitve zdravstveno negovalne službe, kot so kopanje ali razni pregledi pri zdravniku, s prostočasnimi dejavnostmi.	Pokrivanje storitev zdravstveno negovalne službe z dejavnostmi	Neustrezni termini	Ovire in izzivi socialne delavke
F3	Zato se stanovalci teh aktivnosti včasih ne morejo udeležiti.	Onemogočena udeležba na dejavnostih	Neustrezni termini	Ovire in izzivi socialne delavke
F4	Težko je toliko različnih stvari uskladiti, da imajo vsi enake možnosti.	Težko usklajevanje različnih obveznosti	Neustrezni termini	Ovire in izzivi socialne delavke
F5	S pripravo individualnega načrta.	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke
F6	Preko pogovora pa raziskujem, pridobivam podatke o stanovalčevem življenju, navadah, socialni mreži.	Pogovor s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
F7	Na podlagi pogovora skupaj s stanovalcem pripravim individualni načrt bivanja v domu, kamor zapiševa tudi želje, ki jih je fino uresničiti.	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke
F8	Odzovem se na različne načine, odvisno od potreb.	Odziv odvisen od situacije	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
F9	Nekatere samo usmerim in spodbudim.	Opominjanje na dejavnosti	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F10	Drugi pa posebnih želja na primer sploh nimajo.	Brez posebnih želja	Želje	Ovire in izzivi socialne delavke
F11	Pri nas to koordinira delovna terapevtka, ki največ časa preživi direktno na dejavnostih s stanovalci.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
F12	Vedno je odprta za spremembe in	Odrprtost delovne terapevtke na	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje

	inovacije na tem področju.	spremembe in inovacije		
F13	Pri nas imajo stanovalci ogromno možnosti, da prispevajo k organizaciji različnih aktivnosti, ki jih zanimajo.	Občutek pomembnosti ob vključitvi v dejavnosti	Občutki	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F14	S tem se ukvarja delovna terapevtka.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
F15	S strokovnim timom se srečujemo tedensko.	Tedensko srečevanje tima	Pogostost sodelovanja	Sodelovanje z drugimi strokami
F16	Medicinske sestre in fizioterapevti ne vključujejo stanovalcev v dejavnosti.	Brez vključevanja s strani medicinskih sester in fizioterapevto v	Prisotnost	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F17	To koordiniram jaz kot socialna delavka v sodelovanju z delovno terapijo, ki pripravi plan aktivnosti.	Koordinacija aktivnosti v sodelovanju z delovno terapevtko	Vključevanje v aktivnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F18	Skupaj pregledava individualne načrte in upoštevana zapisane želje stanovalcev.	Individualni načrt	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
F19	S predlogi in uvajanjem novih dejavnosti.	Uvajanje novih dejavnosti glede na predloge in želje stanovalcev in zaposlenih	Uvajanje novih dejavnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F20	Stanovalce bi lahko podrobneje povprašala glede konkretnih primerov dejavnosti, ki si jih želijo udeleževati.	Povpraševanje za mnenje, ideje, predloge	Mnenje stanovalcev	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F21	Verjamem, da če bi več časa namenila tem področju, bi zagotovo našli še kaj, česar si želijo.	Pomanjkanje časa za spodbujanje zaradi drugih obveznosti in dela	Pomanjkanje časa	Ovire in izzivi socialne delavke
F22	Poudarila bi, da se potrebe starejših spreminjajo.	Nenehne spremembe kot del socialnega dela	Spremembe	Ovire in izzivi socialne delavke

F23	Zato se moramo tudi mi kot zaposleni v domu nenehno prilagajati.	Sprotno vpletanje sprememb v delo	Spremembe	Ovire in izzivi socialne delavke
F24	Stanovalci, ki prihajajo k nam v dom so vedno bolj naučeni in navajeni razvoja družbe.	Trenutni stanovalci navajeni razvoja družbe	Razvoj družbe	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F25	To se najbolj kaže pri telesnih aktivnostih in pa poznavanju tehnologije.	Poznavanje tehnologije in telesna aktivnost	Razvoj družbe	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F26	Nekateri si želijo plavanja, nekateri učnih ur uporabe tabličnih računalnikov.	Želja po drugačnih aktivnostih	Razvoj družbe	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
F27	Zdi se mi, da je smiselno čim hitrejšo prilagajanje tem spremembam, da lahko v večji meri dosežemo zadovoljstvo stanovalcev.	Čim hitrejšo prilagajanje spremembam	Prilagoditve	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

9.2.7 Odprto kodiranje intervjuja G

OZNAKA (KODA)	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
G1	V tem delu je zelo pomemben uvodni razgovor pred sprejemom stanovalca v dom, kjer se poizve o interesih in željah, dejavnostih osebe že pred prihodom v dom.	Priprava na prihod v dom	Prvi stik	Vloga socialne delavke
G2	Izpolni se tudi življenjska zgodba in izdela individualni načrt.	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke
G3	Na podlagi tega pa se potem izvede evalvacija.	Evalvacija individualnega načrta	Individualni načrt	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
G4	Drugače pa sama kot socialna delavka upoštevam želje stanovalcev.	Spraševanje o potrebah	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
G5	Vse informacije predam delovni	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje

	terapevтки in animatorjem.			
G6	Stanovalce pa povabim in včasih tudi pospremim na aktivnosti.	Spodbujanje redne udeležbe	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
G7	Ovira se pojavi v primeru pomankanja kadra, na primer ko je delovna terapevтка odsotna.	Odsotnosti zaposlenih	Pomanjkanje kadra	Ovire in izzivi socialne delavke
G8	In ko je stanovalec odklonilen do vseh aktivnosti.	Stanovalci pogosto odklonilni	Odklanjanje	Ovire in izzivi socialne delavke
G9	Takrat se trudim skozi pogovor z njim doseči mero motivacije in ga spodbuditi kot se le da.	Več potrpljenja in motivacije pri takšnem načinu dela	Potrpljenje in motivacija	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
G10	Kot sem že omenila potrebe prepoznam skozi uvodni razgovor in individualne načrte.	Pogovor s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
G11	Pomembno se mi zdi, da se odzivam sproti.	Sprotno odzivanje	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
G12	In da v primer vključim tudi ostale zaposlene, ki delujemo v timu.	Vključevanje in aktivacija drugih zaposlenih v dejavnosti	Vključevanje zaposlenih	Sodelovanje z drugimi strokami
G13	Skupaj poiščemo odgovore na posamezne želje.	Skupinsko reševanje zaznanih dilem	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
G14	Delovna terapevтка in animatorji so odgovorni za prilagajanje in izvajanje aktivnosti.	Odgovornost delovne terapevčke	Delovna terapevтка	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
G15	Tudi sami med sabo imajo sestanke, kjer se dogovarjajo o aktivnostih, povejo svoja opažanja in možne prilagoditve in spremembe.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami

G16	Stanovalci nekatere želje glede dejavnosti večkrat zaupajo tudi animatorjem.	Samostojno zaupanje potreb	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
G17	Ki te informacije prenesejo delovni terapevtki, ta pa jih izpostavi tudi meni.	Odgovornost delovne terapevtke	Delovna terapevtka	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
G18	Pomembno je, da sodelujem z zdravstvom, fizioterapijo in delovno terapijo in da gremo s skupnim ciljem naprej.	Pomembnost sodelovanja z drugimi strokami in enaki cilji	Vključevanje zaposlenih	Sodelovanje z drugimi strokami
G19	Da ohranjamo samostojnost stanovalca in jim omogočimo vključevanje v dejavnosti v največji možni meri.	Skrb za ohranjanje samostojnosti na dolgi rok	Načelo samostojnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
G20	Največkrat sodelujemo na strokovnih timih, ki jih izvajamo tedensko.	Tedensko srečevanje tima	Pogostost sodelovanja	Sodelovanje z drugimi strokami
G21	Kjer se dobimo in predebatiramo aktualne teme.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
G22	Izpostavimo želje stanovalcev.	Skupinsko reševanje zaznanih dilem	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
G23	Delovna terapevtka povzame dogajanje na dejavnostih.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
G24	In skupaj poiščemo rešitve v primeru ko nastane problem oziroma se pojavi kakšna nova ideja.	Skupinsko reševanje zaznanih dilem	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
G25	To lahko zagotovim z rednimi sestanki s stanovalci in svojci, kjer skupaj ugotavljamo želje posameznika.	Redni sestanki s stanovalci in svojci	Preverjanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
G26	Sama se vključujem tudi v aktivne socialnih	Aktivni socialnih delavk za	Aktivni socialnih delavk	Prispevanje k inovacijam

	delavk na regijski ravni, kjer si podelimo medsebojne izkušnje in primere dobre prakse.	podelitev medsebojnih izkušenj in primerov dobrih praks		
G27	Ne samo kot supervizija, to je odlično tudi za pridobivanje različnih idej, kaj vse se izvaja v drugih domovih.	Odlično za pridobivanje idej in kot supervizija	Supervizija	Prispevanje k inovacijam
G28	Če se osredotočim na temo današnjega pogovora bi izpostavila, da se mi zdi pomembno dobro organiziranje izletov ter aktivnosti zunaj doma.	Pomembnost organizacije izletov zunaj doma	Izleti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
G29	Stanovalci se tako povežejo z »zunanjim svetom«, niso samo v krogu ostalih stanovalcev, ampak tudi z drugimi ljudmi, ki bivajo še doma in so tudi druge starosti na primer.	Povezovanje stanovalcev z drugimi ljudmi, ki še bivajo doma	Povezovanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
G30	Zelo dobro se izkažejo tudi aktivnosti, ki so podobne tistim, ki so jih imeli doma.	Dober vpliv domačih aktivnosti	Dejavnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
G31	Nekaterim je pomemben obisk svete maše, drugim telovadba, tretjim tečaj tujega jezika.	Pomembnost različnih dejavnosti	Dejavnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
G32	Kot socialne delavke bi morale stremeti k temu, da se skušajo omogočiti res vse želje.	Upoštevanje, da večini ustreza	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
G33	Da se povežemo z drugimi izvajalci.	Povezovanje z drugimi izvajalci	Izleti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

G34	A včasih za tako podrobne stvari enostavno zmanjka časa.	Pomanjkanje časa za spodbujanje zaradi drugih obveznosti in dela	Pomanjkanje časa	Ovire in izzivi socialne delavke
-----	--	--	------------------	----------------------------------

9.2.8 Odprto kodiranje intervjuja H

OZNAKA (KODA)	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
H1	Stanovalcem predstavim utrip življenja v domu, ga seznanim s prostorsko ureditvijo, hišnim redom in aktivnostmi, ki redno potekajo v našem domu.	Predstavitev informacij o dejavnostih v domu za stare	Predstavitev informacij	Vloga socialne delavke
H2	Sem kot nek most med stanovalci oziroma vsemi zaposlenimi.	Most med stanovalci in zaposlenimi	Socialna mreža	Vloga socialne delavke
H3	Navadno že pred sprejemom pridobim določene podatke o stanovalcu, kot so na primer kraj bivanja, aktivnosti, ki ga zanimajo, poznani stanovalci v domu.	Priprava na prihod v dom	Prvi stik	Vloga socialne delavke
H4	To mi pomaga pri širjenju socialne mreže stanovalcev.	Možnost oblikovanja nove socialne mreže	Socialna mreža	Vloga socialne delavke
H5	Stanovalci imajo znotraj doma različne interese in pričakovanja.	Različnost interesov in pričakovanj stanovalcev	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
H6	Včasih vsem interesom ne moremo zadostiti, se pa trudimo.	Ne zmožnost zadovoljevanja vseh potreb	Težave	Ovire in izzivi socialne delavke
H7	Nekateri stanovalci si želijo le miru.	Želja po miru	Želje	Ovire in izzivi socialne delavke

H8	In jih udejstvovanje v dejavnostih, ki jih dom ponuja, ne zanima, kar je tudi potrebno spoštovati.	Spoštovanje nezanimanja za vključevanje v dejavnosti	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
H9	Včasih tudi s sodelovanjem delovne terapije.	Sodelovanje z delovno terapevtko	Delovna terapevтка	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
H10	Vedno pa se trudim, da se za vsakega kaj najde odvisno od njihovih zmožnosti, kar se največkrat nanaša na zdravstveno stanje.	Pomembnost različnih dejavnosti	Dejavnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
H11	Pomemben vidik je tudi pomanjkanje kadra, ki bi določene aktivnosti izvajal in bi imeli s tem lahko tudi več izbire.	Odsotnosti zaposlenih	Pomanjkanje kadra	Ovire in izzivi socialne delavke
H12	Potrebe prepoznam tekom pogovora.	Pogovor s stanovalci	Prepoznavanje potreb stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
H13	In pri pripravi individualnega načrta.	Priprava individualnega načrta	Individualni načrt	Vloga socialne delavke
H14	Pomagam jim pri zadovoljevanju njihovih potreb, v kolikor je to le mogoče in uresničljivo.	Skrb socialne delavke	Odzivanje na potrebe stanovalcev	Prepoznavanje potreb in odzivanje nanje
H15	Delovna terapija, socialna služba ter služba zdravstvene nege in oskrbe.	Odgovornost vseh zaposlenih	Odgovornost	Prepoznavanje potreb stanovalcev in odzivanje nanje
H16	Dejavnosti pa se prilagajajo glede na interes stanovalcev, zmožnosti stanovalcev in glede na kadrovske zmožnosti zaposlenih.	Možnost prilagoditve dejavnosti na podlagi njihovih potreb	Prilagoditve	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

H17	Tu mislim predvsem na razporeditev dela, saj imata delovna terapevtka in fizioterapevtka tudi individualne terapije v svojih prostorih.	Ustrezna razporeditev dela delovne terapevtke in fizioterapevtke	Načrtovanje dejavnosti	Sodelovanje z drugimi strokami
H18	Promoviram aktivno preživljanje časa stanovalcev tako, da skušam preživeti čim več časa z njimi.	Preživljanje čim več časa s stanovalci kot promocija aktivnega preživljanja časa	Vključevanje v aktivnosti	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
H19	Drugače pa jih v to spodbujata predvsem delovna terapevtka in fizioterapevtka.	Spodbujanje stanovalcev s strani delovne terapevtke in fizioterapevtke	Spodbujanje	Spodbujanje ohranjanja samostojnosti
H20	Na timskih sestankih, ki se skličejo vsaki drugi teden.	Srečanje na timskih sestankih na 14 dni	Pogostost sodelovanja	Sodelovanje z drugimi strokami
H21	Obravnavamo med drugim izražene potrebe stanovalcev in si predajamo mnenja, priporočila, opažanja.	Pogovor o stanovalcih in delu	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
H22	Vse z namenom kvalitetne oskrbe in kvalitetnega preživljanja časa.	Kvalitetna oskrba in preživljanje časa	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
H23	S podajanjem predlogov, ki so lahko ali pa tudi niso upoštevani.	Skupinsko reševanje zaznanih dilem	Tematike sodelovanj	Sodelovanje z drugimi strokami
H24	Drugače pa z aktivnim povezovanjem posameznih služb med seboj in s podporo vodstva.	Aktivno povezovanje služb in podpora vodstva	Aktivno vključevanje	Prispevanje k inovacijam
H25	Potrebe stanovalcev se v primerjavi s prejšnjimi leti spreminjajo.	Nenehne spremembe kot del socialnega dela	Spremembe	Ovire in izzivi socialne delavke
H26	Opažamo občuten porast	Povečanje števila vlog za	Oskrba	Ovire in izzivi socialne delavke

	vlog prosilcev, ki potrebujejo negovalno oskrbo.	negovalno oskrbo		
H27	Primanjkuje pa tistih prosilcev, ki so relativno samostojni.	Primanjkovanje relativno samostojnih prosilcev	Oskrba	Ovire in izzivi socialne delavke
H28	Moj osebni strah je, da bi se domovi vrnili v čas tako imenovanih hiralnic in bi tako ves napredek šel v pozabo.	Strah pred vrnitvijo domov v čas hiralnic in pozaba napredka	Čustva	Mnenja in ideje
H29	In bi se tako fokus preusmeril samo na izvajanje nege in praktično nič drugega.	Preusmerjena pozornost le na izvajanje nege	Nega	Mnenja in ideje
H30	Moja osebna misel pa je: Dom smo ljudje in ljudje smo dom.	Dom smo ljudje in ljudje smo dom	Osebna misel	Mnenja in ideje

9.3 Oso kodiranje

Vloga socialne delavke

- Vloga raziskovalke
 - Socialna delavka kot raziskovalka (A1)
- Prepoznavanje zanimanj
 - Prepoznavanje zanimanj stanovalcev (A2)
 - Odkrivanje zanimanj ob sprejemu (A3)
- Individualni načrt
 - Priprava individualnega načrta (A4), (B24), (D2), (E9), (F5), (F7), (G2), (H13)
- Spremljanje vključitve
 - Spremljanje vključitve stanovalca v življenje v domu (A5), (B4)
- Predstavitev informacij
 - Predstavitev informacij o dejavnostih v domu za stare (A6), (E27), (H1)
 - Nudnje pomoči transporta in spremstva (A7)
- Želje
 - Želja po več stikih z uporabniki (A13)
- Delavnice s stanovalci
 - Tedenska možnost izvedbe delavnice s stanovalci (A15), (D1), (D22)
 - Sodelovanje pri organizaciji obiskov otrok v domu (D7), (D8)
 - Srečanje s prostovoljci skupine za samopomoč (D9)

- Vodenje skupine za prehrano (D10)
- Izvedba govora ali programa na prireditvah (D31), (E3)
- Sprehod po domu in klepet s stanovalci (E4)
- Spodbujanje sodelavcev
 - Oseba za spodbujanje sodelavcev h prilagoditvam dejavnosti (A39)
 - Predstavitev dodatnih prilagoditev (A41)
- Znanja in veščine
 - Ustrezna znanja glede pomembnosti prilagoditev (A40)
 - Fleksibilnost in prilagodljivost (B52)
- Vloga koordinatorke
 - Koordinatorica glede potreb stanovalcev (A49)
 - Razdelitev nalog med ostale člane (A50)
- Več vlog
 - Raznolikost vlog socialne delavke (A53)
- Vloga zaupnika
 - Pomembnost vloge zaupnika stanovalcev (A54)
- Vloga mediatorja
 - Pomembnost vloge mediatorja v konfliktih (A55)
- Prvi stik
 - Priprava na prihod v dom (A56), (B1), (G1), (H3)
 - Prva oseba, ki jo stanovalec spozna (B3), (C2)
 - Prva oseba pri pomoči stanovalcem v zadevah, s katerimi ne znajo postopati (E26)
- Pomembnost nalog
 - Pomembnost vsake naloge za delovanje socialne službe (A58), (B55), (D30)
- Stik od sprejema naprej
 - Navezovanje stika s stanovalcem od sprejema naprej (C3)
- Socialna mreža
 - Opažanje socialne mreže (B2), (B8)
 - Ohranjanje socialne mreže (B9)
 - Nekateri popolnoma osamljeni (B10)
 - Možnost oblikovanja nove socialne mreže (B11), (H4)
 - Skrb za izboljšanje socialnih stikov z njimi in med njimi (E5)
 - Most med stanovalci in zaposlenimi (H2)
- Aktivna vloga
 - Vpetost v vse dejavnosti o novo dogovorjenih poteh (B49), (E24)

Ovire in izzivi socialne delavke

- Opravila in naloge
 - Obsežnost opravil in nalog socialne delavke (A8), (A57), (D13)
 - Pisarniško delo (A10), (A11), (C31), (E8)
- Pomanjkanje časa
 - Pomanjkanje časa za spodbujanje zaradi drugih obveznosti in dela (A9), (F21), (G34)
 - Neizvedljivo vzpostavljanje ustreznega načina dela (A12)
 - Večkratno pomanjkanje časa (A24), (D12), (E1), (E7)

- Organizacija in povezovanje
 - Organizacija dejavnosti in povezovanje s stanovalci (A14)
- Koordinacija in spodbujanje
 - Ovire pri koordinaciji in spodbujanju stanovalcev (B12)
- Odklanjanje
 - Stanovalci pogosto odklonilni (B13), (C10), (G8)
- Ukinitev dejavnosti
 - Ukinjanje dejavnosti na podlagi rezultatov (B18)
- Pomanjkanje kadra
 - Brez kadrovskega normativa 1 na 1 (B33)
 - Odsotnosti zaposlenih (G7), (H11)
- Oskrba
 - Skrb za 120 stanovalcev (B34)
 - 60 stanovalcev v oskrbi IV (B35)
 - 60 stanovalcev v posebni obliki varstva za odrasle osebe s posebnimi potrebami (B36)
 - Povečanje števila vlog za negovalno oskrbo (H26)
 - Primanjkovanje relativno samostojnih prosilcev (H27)
- Spremembe
 - Nenehne spremembe kot del socialnega dela (B50), (B53), (F22), (H25)
 - Sprotno vpletanje sprememb v delo (B51), (F23)
- Težave
 - Stanovalci, ki se težko prilagodijo na dom (C9)
 - Težko samostojno uresničevanje premikov (D34)
 - Soočanje stanovalcev z najtežjim korakom – selitvijo (D44)
 - Ne zmožnost zadovoljevanja vseh potreb (H6)
- Neustrezni termini
 - Pokrivanje storitev zdravstveno negovalne službe z dejavnostmi (F2)
 - Onemogočena udeležba na dejavnostih (F3)
 - Težko usklajevanje različnih obveznosti (F4)
- Želje
 - Brez posebnih želja (F10)
 - Želja po miru (H7)

Prepoznavanje potreb stanovalcev in odzivanje nanje

- Prepoznavanje potreb stanovalcev
 - Pogovori s stanovalci (A16), (A18), (A19), (C4), (C11), (D15), (E11), (E12), (F6), (G10), (H12)
 - Pomembnost prepoznavanja potreb stanovalcev (A17), (B20), (B21), (B56)
 - Samostojno zaupanje potreb (A20), (G16)
 - Spraševanje o potrebah (A21), (G4)
 - Predstavitev potreb na timskem sestanku (A22)
 - Življenjska zgodba (B22), (B28), (E10)
 - Informacije drugih služb v domu (C12)
 - Poznavanje potreb ob vključitvi v dejavnosti in vsakdanje življenje (C30)
 - Različnost interesov in pričakovanj stanovalcev (H5)
- Odzivanje na potrebe stanovalcev
 - Individualni načrt (A23), (F18)
 - Odgovornost vseh zaposlenih pri prilagoditvah (A25), (A30), (E13)

- Različni vidiki strok (A26)
- Poznavanje stanovalcev in lažje prilagajanje dejavnosti (A27), (C14), (E14)
- Skrb socialne delavke (A29), (D20), (H14)
- Upoštevanje, da večini ustreza (B31), (G32)
- Odziv odvisen od situacije (C13), (F8)
- Pogovor za lažjo zadovoljitev (C15)
- Sprotno odzivanje (G11)
- Spoštovanje nezanimanja za vključevanje v dejavnosti (H8)

- Pred prihodom v dom
- Informacije o življenju pred prihodom v dom (B23)

- Individualni načrt
- Osnova za prepoznavanje potreb (B25), (D14), (D19)
- Evalvacija individualnega načrta (B26), (B27), (G3)

- Odgovornost
- Odgovornost vseh zaposlenih (B29), (B30), (H15)

- Individualno delo
- Nezmožnost individualizacije vsega (B32)

- Delovna terapevtka
- Skrb fizioterapije in delovne terapije (A28)
- Odgovornost delovne terapevtke (C16), (C23), (D21), (E2), (E6), (E15), (F11), (F14), (G5), (G14), (G17)
- Odprtost delovne terapevtke na spremembe in inovacije (F12)
- Sodelovanje z delovno terapevtko (H9)

- Zdravstveno stanje
- Prilagoditve glede na zdravstveno stanje stanovalca (C17), (C20), (C24)

- Vključevanje svojcev
- Vključevanje svojcev, da predstavijo svoje videnje (D16)
- Vključevanje svojcev zelo učinkovito (D17)
- Skrb za svojca pred prihodom v dom (D18)

Spodbujanje ohranjanja samostojnosti

- Brez odgovora
- Ne vem, kako odgovoriti (A31)

- Spodbujanje
- Opominjanje na dejavnosti (A32), (B5), (F1), (F9)
- Spodbujanje redne udeležbe (A33), (C7), (D3), (D4), (D25), (G6)
- Psihofizična krepitev in samostojnost (A34)
- Spodbujanje stanovalcev s strani delovne terapevtke in fizioterapevtke (H19)

- Mnenje stanovalcev
- Povpraševanje za mnenje, ideje, predloge (A35), (F20)

- Vključevanje v aktivnosti
- Pomembnost vključevanja v aktivnosti (A52), (C1), (C18), (E28)
- Koordinacija aktivnosti v sodelovanju z delovno terapevtko (F17)
- Preživljanje čim več časa s stanovalci kot promocija aktivnega preživljanja časa (H18)

- Cilji
- Čim hitrejša prilagoditev stanovalcev na življenje v domu (A43)
- Brez občutka institucije (A44)

- Želje stanovalcev niso brez pomena (A45)
- Dejavnosti
 - Dejavnosti namenjene stanovalcem (B6)
 - Izboljšanje socialnih stikov (B7)
 - Dober vpliv domačih aktivnosti (G30)
 - Pomembnost različnih dejavnosti (G31), (H10)
- Pogovorne ure
 - Plan mesečnih aktivnosti preverjen s stanovalci na pogovornih urah (B16)
- Uvajanje novih dejavnosti
 - Uvajanje novih dejavnosti glede na predloge in želje stanovalcev in zaposlenih (B19), (E18), (F19)
- Načelo samostojnosti
 - Narediti sam, kar še zmore (B37)
 - Vodenje in usmerjanje (B38), (B39)
 - Skrb za ohranjanje samostojnosti na dolgi rok (B41), (C19), (D26), (G19)
 - Samovoljno vključevanje stanovalcev v dejavnosti (C6), (C8), (E20)
- Potrpljenje in motivacija
 - Več potrpljenja in motivacije pri takšnem načinu dela (B40), (C5), (G9)
 - Pustiti čas (D6)
- Prilagoditve
 - Možnost prilagoditve dejavnosti na podlagi njihovih potreb (D24), (D27), (E16), (E19), (H16)
 - Čim hitreje prilagajanje spremembam (F27)
- Prisotnost
 - Prisotnost socialne delavke pri izvajanju dejavnosti (C21), (C22)
 - Brez vključevanja s strani medicinskih sester in fizioterapevtov (F16)
- Društva
 - Vključenost v društva upokojencev (D5)
- Preverjanje
 - Sprotno preverjanje želja stanovalcev glede dejavnosti (D23), (E17)
 - Redni sestanki s stanovalci in svojci (G25)
- Občutki
 - Občutek pomembnosti ob vključitvi v dejavnosti (E29), (F13)
 - Občutek zapolnjenega dneva (E30)
 - Izražanje želje po vsakdanjih opravilih, zaradi občutka domačnosti in koristnosti (E31)
 - Kljub občutku nemoči pomembno omogočiti občutke, da so kot doma (E32)
- Razvoj družbe
 - Trenutni stanovalci navajeni razvoja družbe (F24)
 - Poznavanje tehnologije in telesna aktivnost (F25)
 - Želja po drugačnih aktivnostih (F26)
- Izleti
 - Pomembnost organizacije izletov zunaj doma (G28)
 - Povezovanje stanovalcev z drugimi ljudmi, ki še bivajo doma (G29)
 - Povezovanje z drugimi izvajalci (G33)

Sodelovanje z drugimi strokami

- Pogostost sodelovanja

- Vsak dan (A36)
- Enkrat mesečno (B44)
- Tedensko srečevanje tima (F15), (G20)
- Srečanje na timskih sestankih na 14 dni (H20)

- Tematike sodelovanj
 - Pogovor o stanovalcih in delu (A37), (A42), (B43), (B47), (D29), (E22), (E23), (G15), (G21), (G23), (H21)
 - Individualni načrt glede na stroko (A38)
 - Preverba uspešne izvedbe nalog (A51)
 - Skupinsko reševanje zaznanih dilem (B46), (D33), (G13), (G22), (G24), (H23)
 - Vodenje zapisnikov timskih srečanj (B48)
 - Kvalitetna oskrba in preživljanje časa (H22)

- Vključevanje zaposlenih
 - Vključevanje in aktivacija drugih zaposlenih v dejavnosti (A59), (G12)
 - Pomembnost sodelovanja z drugimi strokami in enaki cilji (G18)

- Razbremenitev tima
 - Ne vse v rokah tima (A60)

- Timsko delo
 - Koordinacija kot timsko delo (B14)

- Načrtovanje dejavnosti
 - Dejavnosti načrtovane na podlagi letnega plana (B15)
 - Letno pregledovanje učinkovitosti in obiskanosti dejavnosti (B17)
 - Ustrezna razporeditev dela delovne terapevtke in fizioterapevtke (H17)

- Strokovni tim
 - Članica strokovnega tima (B42), (E21)
 - Prisotni tudi strokovna vodja in glavna sestra (B45)

- Kolegij
 - Mesečno vključevanje na kolegij (D28)

- Podpora in pomoč
 - Podpora in pomoč ostalih zaposlenih (D35)

- Odprtost
 - Pomembnost odprtosti zaposlenih (D36)

- Oskrba
 - Izvajanje oskrbe s strani zaposlenih (D40)

Prispevanje k inovacijam

- Aktivno vključevanje
 - Aktivno sodelovanje, predlogi in pobude (A46), (E25)
 - Aktivno povezovanje služb in podpora vodstva (H24)

- Izobraževanje
 - Redno izobraževanje na področju skrbi za starejše (A47)

- Prenos znanja
 - Prenašanje pridobljenega znanja na sodelavce (A48)

- Razumevanje potreb

- Poglobljanje in razumevanje potreb starostnikov v domu (C25), (D37)
- Novi programi
 - Vzpostavitev novih programov (C26)
 - Samostojno ali skupinsko izvajanje programov (C27)
- Dobra klima
 - Soustvarjanje dobre klime in povezanosti med stanovalci, zaposlenimi in svojci (D38)
 - Pomembnost dobrega sodelovanja zaposlenih (D41)
- Vključevanje svojcev
 - Pomembnost prisluhniti svojcem in jih tudi vključiti (D39)
- Aktiv socialnih delavk
 - Aktivni socialnih delavk za podelitev medsebojnih izkušenj in primerov dobrih praks (G26)
- Supervizija
 - Odlično za pridobivanje idej in kot supervizija (G27)

Mnenja in ideje

- Zaposlitev
 - Socialna delavka, zaposlena že skoraj 40 let (B54)
 - Zaposlitev dodatne socialne delavke (C28)
- Animatorka
 - Dodatna socialna delavka za opravljanje nalog animatorke (C29)
- Čustva
 - Občutek jeze in žalosti (C32)
 - Strah pred vrnitvijo domov v čas hiralnic in pozaba napredka (H28)
- Cilji
 - Enaki cilji vseh zaposlenih (D42)
 - Zadovoljstvo stanovalcev glavni cilj (D43)
- Nega
 - Preusmerjena pozornost le na izvajanje nege (H29)
- Osebna misel
 - Dom smo ljudje in ljudje smo dom (H30)